

**Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy
Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami
wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
w roku 2018**

Olsztyn, maj 2019 r.

SPIS TREŚCI:

Wstęp	3
OBSZAR WSPÓLPRACY	4
Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych	
OBSZAR WSPÓLPRACY	9
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych.	
OBSZAR WSPÓLPRACY	37
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności	
Podsumowanie	48
Załącznik Nr 1 Wykaz grup roboczych i zespołów opiniodawczo-doradczych z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych funkcjonujących w 2018 r. w Samorządzie Województwa Warmińsko-Mazurskiego	
Załącznik Nr 2 Wykaz zadań zleconych organizacjom pozarządowym w 2018 r. (rocznych)	

Wstęp

Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018 został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 27 listopada 2017 r. (Uchwała Nr XXXII/699/17). Użyte w sprawozdaniu określenie: „organizacje pozarządowe” oznacza: „organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

Sprawozdanie zostało przygotowane przez Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na podstawie materiałów własnych oraz pozyskanych z departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Wojewódzkiego Urzędu Pracy, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach poszczególnych priorytetów. Pozyskano również informacje na temat współpracy jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa z partnerami społecznymi oraz informacje nt. udziału organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 i PROW 2014-2020. Informacje zostały zawarte w 3 obszarach współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (na podstawie Modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej), tj.:

- 1. Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych**
- 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych**
- 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.**

W roku 2018 program był realizowany w obszarach tematycznych ujętych w 15 priorytetach:

- 1) Edukacja, profilaktyka i promocja zdrowia publicznego**
Odpowiedzialny: Departament Zdrowia
- 2) Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy**
Odpowiedzialny: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie
- 3) Rozwój kultury fizycznej**
Odpowiedzialny: Departament Sportu
- 4) Integracja europejska i współpraca międzynarodowa**
Odpowiedzialny: Departament Współpracy Międzynarodowej
- 5) Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta**
Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
- 6) Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego**
Odpowiedzialny: Departament Kultury i Edukacji
- 7) Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego**
Odpowiedzialny: Departament Ochrony Środowiska
- 8) Rozwój turystyki**
Odpowiedzialny: Departament Turystyki
- 9) Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych**
Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego
- 10) Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich**
Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
- 11) Polityka społeczna**
Odpowiedzialny: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- 12) Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży**
Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego
- 13) Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego**
Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego
- 14) Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym**
- 15) Żywność i ochrona dziedzictwa kulinarnego**
Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

Liczba organizacji pozarządowych w województwie warmińsko-mazurskim (zarejestrowanych) wg danych z Urzędu Statystycznego w Olsztynie na dzień 31 grudnia 2017 r., wynosiła: **4656 stowarzyszeń i 625 fundacji – łącznie 5281 podmiotów** (dla por. w roku 2017: 4878 stowarzyszeń i 613 fundacji – łącznie 5491 podmiotów; w roku 2016: 4738 stowarzyszeń i 561 fundacji – łącznie 5299 podmiotów; w 2015: 4696 stowarzyszeń i 505 fundacji – łącznie 5201 podmiotów, w 2014: w regionie było 4451 stowarzyszeń i 409 fundacji – łącznie 4860 podmiotów). Włączając do powyższej liczby inne zarejestrowane formy prawne organizacji pozarządowych, tj. inne zarejestrowane organizacje społeczne, organizacje pracodawców, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz kościoł katolicki, inne kościoły i związki wyznaniowe, to podmiotów społecznych w regionie jest **6385** (w 2017 – **6783**).

Tabela: Liczba organizacji pozarządowych w województwie warmińsko-mazurskim w 2018 r.

Wyszczególnienie: formy prawne organizacji pozarządowych (podmiotów społecznych)	Aktywne -prowadzące działalność	
	2017	2018
Fundacje	613	625
Kościół katolicki	641	643
Inne kościoły i związki wyznaniowe	100	101
Stowarzyszenia i organizacje społeczne ogółem	5142	4921
w tym		
Stowarzyszenia ogółem	4878	4656
z tego:		
Stowarzyszenia niewpisane do KRS	1504	1259
Stowarzyszenia	3175	3201
Stowarzyszenia kultury fizycznej	186	183
Stowarzyszenia kultury fizycznej o zasięgu ogólnokrajowym	8	8
Stowarzyszenia ogrodowe	5	5
Organizacje społeczne	194	194
Organizacje pracodawców	20	19
Samorząd gospodarczy i zawodowy niewpisany do KRS	73	76

*Źródło: Baza Publikacyjna Rejestru REGON Urząd Statystyczny w Olsztynie
(stan na 31 grudnia 2018 roku)*

OBSZAR WSPÓŁPRACY:
WŁĄCZANIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
W TWORZENIE POLITYK PUBLICZNYCH

1. Udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach zespołów wspólnych.

Organizacje pozarządowe, najczęściej poprzez swoich przedstawicieli, aktywnie biorą udział w tworzeniu i monitorowaniu realizacji dokumentów wojewódzkich, uczestnicząc w pracach różnego rodzaju **grup roboczych, opiniujących, doradczych, czy konsultacyjnych**. Przykładem mogą być grupy

robocze powołane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego do opracowania i monitoringu programów współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi. W skład tych grup, działających przy poszczególnych komórkach organizacyjnych oraz WUP, wchodzi przedstawiciele administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych. W roku 2018 funkcjonowało 13 grup roboczych powołanych Uchwałą Nr 36/495/17/V z dnia 12 czerwca 2017 r. (na 98 członków, 54 to przedstawiciele organizacji pozarządowych), od lipca 2018 r. - 13 grup roboczych powołanych Uchwałą Nr 29/653/18/V z dnia 3 lipca 2018 r. (na 99 członków, 62 to przedstawiciele organizacji pozarządowych). Rolę grupy roboczej w obszarze rozwoju kultury fizycznej spełniała Wojewódzka Rada Sportu powołana Uchwałą Nr 55/590/15/V Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 października 2015 r. (na 11 członków, 8 to przedstawiciele organizacji pozarządowych).

Działające w roku 2018 zespoły wspólne zostały wymienione w *Załączniku Nr 1* do Sprawozdania. **Zostało tam wymienionych 58 tego typu podmiotów: 237 członków tych zespołów stanowili przedstawiciele organizacji pozarządowych na 775 wszystkich członków (30,6%).**

Szczególną platformą współpracy międzysektorowej jest Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, powołana w 2011 r. przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu praktycznej realizacji dialogu obywatelskiego. Rada składa się z 20 członków (10 przedstawicieli organizacji pozarządowych i 10 przedstawicieli administracji, w tym przedstawiciela Wojewody oraz 2 przedstawicieli Sejmiku Województwa). W 2018 r. Rada odbyła 6 posiedzeń. Głównymi tematami jej prac były: dyskusja nt. współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi w roku 2018 i planów na 2019 r. - na podstawie sprawozdań z realizacji programów współpracy z organizacjami pozarządowymi w roku 2017; udział w pracach i zaopiniowanie programu współpracy z organizacjami na rok 2019; podjęcie stanowiska w sprawie konieczności rozpoczęcia prac nad zmianą ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i przekazanie go władzom rządowym. Przedstawiciele Rady biorą udział w ogólnopolskim Konwencie Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego. W tym roku odbyły się również wybory do Rady IV kadencji, która została powołana przez Marszałka Województwa 18 stycznia 2019 r.

Organizacje pozarządowe uczestniczą również przy wyborze ofert konkursowych do dofinansowania z budżetu Województwa, składanych przez organizacje pozarządowe w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych przez Zarząd Województwa na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa. W roku 2018 Zarząd Województwa powołał 20 komisji konkursowych, w składzie których było 100 przedstawicieli Zarządu oraz 50 osób wskazanych przez organizacje pozarządowe.

Rok 2018 to również rozpoczęcie prac nad aktualizacją najważniejszego dokumentu strategicznego regionu, *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*. Choć główne prace nad treścią dokumentu przewidziano na rok 2019, w dniu 17 lipca 2018 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął Uchwałą nr 31/681/18/V w sprawie powołania Zespołu ds. aktualizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego (Forum Partnerskie). Zespół pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wobec Zarządu Województwa podczas aktualizacji dokumentu. Znaleźli się w nim również przedstawiciele organizacji pozarządowych: 7 osób na 49 wszystkich członków (wliczając organizacje biznesowe). Pierwsze spotkanie Forum odbyło się we wrześniu 2018 r. Jego przedmiotem było przedstawienie ogólnych założeń aktualizacji *Strategii*, stan zagospodarowania przestrzennego województwa oraz wnioski i zalecenia do planowania przyszłości polityki regionalnej województwa.

W zakresie **Priorytetu II Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy** podejmowane były działania włączające organizacje pozarządowe w kształtowanie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej społeczeństwa Warmii i Mazur.

3 przedstawiciele organizacji wzięło udział w pracach Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Olsztynie, która w zakresie powierzonych jej zadań współuczestniczyła w opracowywaniu dokumentów określających regionalną politykę rynku pracy. Wyraziła m.in. pozytywną opinię w sprawie Propozycji podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa warmińsko-mazurskiego na finansowanie

programów dotyczących promocji zatrudnienia i innych fakultatywnych zadań na rok 2018 oraz na rok 2019. Ponadto członkowie Rady pozytywnie zaopiniowali wydatkowanie środków Funduszu Pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w roku 2017 oraz Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie za rok 2017. Przedmiotem obrad Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w 2018 roku był również przyjęty jednogłośnie wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę może być dokonywana refundacja kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne poniesionych przez pracodawcę. Członkowie Rady pozytywnie zaopiniowali także Okresowe Sprawozdanie z realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia za rok 2017 w województwie warmińsko–mazurskim. W roku 2018 podjęto łącznie 31 uchwał w sprawie otwarcia nowych kierunków kształcenia w regionie. Decyzje Rady podejmowane były w oparciu o analizę lokalnego i wojewódzkiego rynku pracy w zakresie wnioskowanych zawodów, obejmujących takie elementy jak: liczbę bezrobotnych, płynność rynku pracy, liczbę wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, liczbę funkcjonujących placówek oświatowych kształcących w podobnych zawodach oraz liczbę absolwentów tych szkół.

Członkowie Rady uczestniczyli ponadto w szkoleniu „Budowanie pozytywnego wizerunku Urzędu i urzędnika administracji publicznej oraz zarządzanie zmianą – jak wdrożyć i zarządzać procesem zmian w jednostce samorządu terytorialnego?”. Szkolenie połączone było z naradą, w której uczestniczyła również kadra kierownicza Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie oraz dyrektorzy Powiatowych Urzędów Pracy województwa warmińsko–mazurskiego. Spotkanie było możliwością bezpośrednich konsultacji, dyskusji i uzgodnień w sprawach wspólnych działań na rzecz rynku pracy.

W 2018 r. sektora pozarządowego włączony został w proces monitoringu „Zaktualizowanej Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 roku”. W celu zapewnienia sprawnego przebiegu monitorowania, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Uchwałą Nr 20/424/18/V z dnia 30 kwietnia 2018 roku, powołał Komitet Monitorujący „Zaktualizowaną Strategię Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w województwie warmińsko-mazurskim do 2025 roku”. W skład Komitetu Monitorującego wchodził również przedstawiciele samorządu województwa, reprezentanci samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, a także przedstawiciele nauki i szkolnictwa. Pierwszy raport opracowany w roku 2018 obejmuje lata 2016-2017 oraz poprzednie.

Priorytet XI – Polityka społeczna to obszar, w zakresie którego w 2018 r. funkcjonowało 16 zespołów wspólnych (na 246 członków tych grup 70 osób to przedstawiciele organizacji pozarządowych).

W 2018 r. zespoły te zaopiniowały niżej wymienione dokumenty:

1. Raport z monitoringu wdrażania w latach 2016-2017 „Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020”.
2. Sprawozdanie z realizacji „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim w latach 2013 – 2017”.
3. Sprawozdanie z realizacji w roku 2017 „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2015-2020”.
4. Sprawozdanie z realizacji w roku 2017 „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2016-2020”.
5. Raport o stanie ekonomii społecznej w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 roku Monitoring wdrażania Wojewódzkiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Warmia i Mazury 2015-2020 – rok 2017.
6. Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).
7. Raport końcowy z monitoringu „Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2013-2017”

Zespoły o charakterze doradczym i opiniującym funkcjonują również w jednostkach organizacyjnych Samorządu Województwa. W roku 2018 funkcjonowało 7 zespołów wspólnych, tj.:

- 1) Grupa robocza „Turystyka kajakowa” Rada Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyni. Na 34 członków grupy 8 to przedstawiciele organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie Szlak Kurtynia w Krutyni, Fundacja Na Rzecz Ochrony Przyrody i Krajobrazu Mazurskiego Parku Krajobrazowego oraz Dorzecza Krutyni, Mazurskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Giżycku, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Olsztynie Oddział Miejsko-Powiatowy WOPR w Mrągowie, Ochotnicza Straż Pożarna Ratownictwo Wodne w Rucianym Nidzie, Fundacja Na Rzecz Ochrony Przyrody i Krajobrazu Mazurskiego Parku Krajobrazowego oraz Dorzecza Krutyni, Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich w Giżycku, Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur :Sadyba”).
- 2) Rada Zespołów Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich przy Zespole Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich w Jerzwałdzie. Na 17 członków Rady 2 to przedstawiciele organizacji (Towarzystwo Ziemi Zalewskiej, Stowarzyszenie Miłośników Wzgórz Dylewskich).
- 3) Rada Welskiego Parku Krajobrazowego; na 20 członków Rady, 1 reprezentuje organizacje pozarządowe – Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”.
- 4) Rada Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej w Żytkiejmach; na 17 członków Rady 3 to przedstawiciele organizacji pozarządowych (Fundacja Puszczy Rominckiej, Stowarzyszenie „Człowiek Przyroda”, Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej).
- 5) Rada Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej (na 16 członków Rady – 1 przedstawiciel organizacji pozarządowej – Elbląskiego Klastra Turystycznego, Polskiego Klubu Ekologicznego).
- 6) Zespół redakcyjny czasopisma „VariArt”, Zarząd Okręgu Warmińsko-Mazurskiego SBP z siedzibą przy WBP w Olsztynie, Zarząd Koła SBP w Olsztynie z siedzibą przy Bibliotece Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie; na 26 członków Zespołu 23 to przedstawiciele organizacji pozarządowych (Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie "Areszt Sztuki", Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich).
- 7) Zespół ds. ponadregionalnego ośrodka leczącego pęcherzowe oddzielanie się naskórka (EB) pod przewodnictwem Rzecznika Praw Dziecka, przy Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym.

W tym obszarze współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi należy podkreślić rolę jaką pełni stały partner Samorządu Województwa: Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Obsługę Rady zapewnia Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, które dba o przepływ informacji pomiędzy członkami Rady i innymi organizacjami, organizuje spotkania Rady i jej Prezydium, dba o kierowanie przedstawicieli Rady do ciał doradczych powoływanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. ESWIP w 2018 r. prowadził również stronę www.rowop.pl, która zawiera informacje kierowane do organizacji pozarządowych regionu oraz do samorządów lokalnych (zadanie współfinansowane z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego). Do Rady kierowane są również dokumenty wojewódzkie do konsultacji.

2. Udział organizacji pozarządowych w konsultacjach ogłaszanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – strona www.bip.warmia.mazury.pl, funkcjonuje zakładka pt. „Konsultacje społeczne”. W roku 2018 zamieszczono w niej 13 zaproszeń i informacji dot. zmian lub konsultacji dokumentów wojewódzkich. Przeważającą formą konsultacji jest pisemne zgłaszanie uwag. Rzadziej pojawiają się spotkania konsultacyjne. Należy przy tym podkreślić, że w opiniowaniu dokumentów wojewódzkich uczestniczą również wymienione w *Załączniku Nr 1* do sprawozdania zespoły opiniodawczo-doradcze.

Najczęściej organizacje pozarządowe uczestniczą w pracach (w tym w konsultacjach) nad opracowaniem programów współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi. W roku 2018 w badaniu ankietowym, przed przystąpieniem do opracowania tego dokumentu na rok 2019, wzięło udział 19 organizacji, natomiast uwagi w konsultacjach zgłosiły 4 podmioty.

W konsultacjach uczestniczyło łącznie 39 organizacji, przy czym najwięcej podczas prac nad w/w programem współpracy 2019. Należy przy tym zaznaczyć, że w porównaniu z poprzednimi latami, nastąpił spadek aktywności organizacji pozarządowych w konsultacjach społecznych.

Konsultowano projekty następujących dokumentów wojewódzkich:

- 1) Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019;
- 2) Uchwała Nr XXXVIII/822/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26.06.2018 r. w sprawie określenia Aktualizacji „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN” określonego uchwałą Nr III/42/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. - w zakresie dróg wojewódzkich (umieszczenie dokumentu w BIP i przyjmowanie formularzy, spotkanie konsultacyjne),
- 3) Uchwała Nr XXXIX/837/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28.08.2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber (umieszczenie dokumentu w BIP i przyjmowanie formularzy),
- 4) Uchwała Nr XXXIX/838/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28.08.2018 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich (umieszczenie dokumentu w BIP i przyjmowanie formularzy),
- 5) Uchwała Nr III/52/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28.12.2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzniesień Górowskich (umieszczenie dokumentu w BIP i przyjmowanie formularzy),
- 6) Uchwała Nr III/53/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28.12.2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich (umieszczenie dokumentu w BIP i przyjmowanie formularzy),
- 7) Projekt uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę nr XXVIII/524/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022 (umieszczenie dokumentu w BIP i przyjmowanie formularzy),
- 8) Uchwała Sejmiku Województwa określająca ogólną powierzchnię przeznaczoną pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizację tych upraw w 2018 roku w województwie warmińsko-mazurskim. (w ramach konsultacji wysłano zaproszenie mailowe bezpośrednio do 6 organizacji pozarządowych zajmujących się profilaktyką uzależnień – nie zgłoszono uwag),
- 9) Program rozwoju kultury województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 (zamieszczenie zaproszenia do udziału w konsultacjach w dwóch dziennikach o zasięgu regionalnym oraz urzędowej tablicy ogłoszeń, publikacja na stronach internetowych Urzędu oraz stronie ROWOP, wysłanie za pomocą poczty do zainteresowanych podmiotów, organizacja spotkania konsultacyjnego – 1 stowarzyszenie zgłosiło uwagi na piśmie).

OBSZAR WSPÓŁPRACY:
WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W ZAKRESIE
REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH

1. Zlecenie zadań publicznych.

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych odbywała się głównie poprzez zlecenie zadań zawartych w programie współpracy na rok 2018 - głównie w trybie otwartych konkursów ofert. W roku 2018 rozstrzygnięto 1 konkurs na zadania realizowane w roku 2018 (ogłoszony w grudniu 2017 r.) oraz 3 konkursy na zadania roczne i 1 konkurs na zadania dwuletnie (z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwoju turystyki oraz rozwoju sektora pozarządowego). W grudniu ogłoszono również konkurs na realizację zadań publicznych w roku 2019.

W roku 2018 przekazano dotacje na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa zawartych w rocznym programie współpracy, w wysokości **4 600 620 zł, zawierając 277 umów** (złożono łącznie 464 oferty, a wartość oczekiwanych dotacji we wszystkich ofertach spełniających wymogi formalne wynosiła 8 348 828 zł). Realizowano również zadania w ramach **14 umów** dwuletnich z zakresów: kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój turystyki oraz rozwój sektora pozarządowego, zawartych w wieloletnim programie współpracy. Wartość dotacji przekazanych w roku 2018 na ich realizację to **120 990 zł**. Na zadania dwuletnie złożono łącznie 25 ofert, a wartość oczekiwanych dotacji wynosiła 301 225 zł. Oczekiwania organizacji dot. ofert spełniających wymogi formalne były zatem prawie 2-krotnie większe niż możliwości Województwa (podobnie jak w roku 2017).

W ramach otwartych konkursów ofert, zarówno w trybie rocznym jak i 2-letnim 58 ofert zostało odrzuconych ze względów formalnych (w roku 2017 – 70).

Łącznie z budżetu Województwa w roku 2018 przekazano **4 721 610 zł dotacji** dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa zawartych w rocznym i wieloletnim programie współpracy w ramach **291 umów** (w 2017 r. - 286 umów, w roku 2016 – 261, w roku 2015 – 264, w roku 2014 – 315, a w 2013 – 239). Przy czym organizacje zwróciły do budżetu Województwa niewykorzystane dotacje w wysokości 12 848 zł. 85 zadań nie otrzymało dofinansowania, mimo pozytywnej opinii komisji konkursowych, z powodu wyczerpania puli środków przeznaczonych na konkursy (w roku 2017 – 126 ofert).

Dzięki przekazanym dotacjom zrealizowano zadania roczne o wartości łącznej **11 556 766 zł. Dotacje stanowią prawie 40% wartości zrealizowanych zadań.** Wartość łączna zadań wieloletnich to 535 593 zł i dotacje w roku 2018 stanowiły 22,6% wartości tych zadań.

W realizacji zadań zleconych wzięło udział łącznie ok. **12 392 wolontariuszy** (w tym 3000 wolontariuszy Banku Żywności w Olsztynie). Łączna wartość pracy wolontariuszy oraz pracy społecznej członków organizacji (bez wyceny pracy wolontariuszy Banku Żywności) wynosiła ok. **1 557 626 zł** (wartość wyższa niż w poprzednim roku). Podkreślić należy, że **praca społeczna stanowiła 13,5% wartości zrealizowanych zadań.**

Organizacje współpracowały przy realizacji zadań z **2305 partnerami** (innymi organizacjami, samorządami, instytucjami, przedsiębiorcami). W roku 2017 pozyskały 1401 partnerów.

Dane powyższe pochodzą ze sprawozdań organizacji pozarządowych ze zrealizowanych zadań w roku 2018 (rocznych i 2-letnich).

TABELA: Środki finansowe przeznaczone dla organizacji pozarządowych na realizację poszczególnych zadań ROCZNYCH Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2018 r. w formie zlecenia zadania

lp.	Nazwa zadania	Kwota* (w zł) przekazana na realizację zadań	Oczekiwana kwota* dofinansowania (w zł)	Liczba złożonych ofert	Liczba zawartych umów
1.	Edukacja, profilaktyka i promocja zdrowia publicznego	109 226	531 661	47	37
2.	Rozwój kultury fizycznej	2 600 000	3 070 607	95	61
3.	Integracja europejska oraz współpraca międzynarodowa	100 000	169 610	22	12
4.	Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta	0	0	0	0
5.	Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	357 948	898 737	106	56
6.	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	98 752	312 734	19	5
7.	Rozwój turystyki	80 000	157 465	12	8
8.	Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych	480 000	1 350 784	7	7
9.	Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich	31 950	110 605	18	4
10.	Pomoc społeczna	129 600	407 874	28	16
11.	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (środki PFRON)	200 000	421 347	12	7
12.	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	79 570	390 840	19	7
13.	Wsparcie rozwoju sektora pozarządowego	212 217	349 816	54	36
14.	Współpraca ze środowiskami kombatanckimi w zakresie podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości	25 000	30 410	10	9
15.	Realizacja programu wspierania inicjatyw młodzieżowych w województwie warmińsko-mazurskim	50 000	99 980	10	7
16.	Żywność i ochrona dziedzictwa kulinarnego	46 357	46 357	5	5
RAZEM		4 600 620	8 348 828	464	277

* w zaokrągleniu do pełnych złotych, oczekiwane dofinansowanie dot. ofert, które spełniły wymogi formalne w otwartych konkursach ofert

Celem ogólnym realizacji zadań w zakresie **Priorytetu I Edukacja, profilaktyka i promocja zdrowia publicznego** w roku 2018 było zwiększenie skuteczności edukacji i promocji zdrowotnej

społeczeństwa województwa warmińsko-mazurskiego. Cel ten osiągnięty został poprzez dofinansowanie zadań w następujących **obszarach (celach szczegółowych)**:

1) Propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyka wad postawy i nadwagi: 11 organizacji pozarządowych podjęło działania w tym zakresie:

- Na terenie całego województwa Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy PCK oraz oddziały rejonowe realizowały zadanie pn. „Promocja zdrowego stylu życia poprzez akcje prozdrowotne młodzieży szkolnej”. W zadaniu udział wzięły 102 szkoły, w których przeprowadzone były akcje prozdrowotne oraz test wiedzy na temat zdrowego stylu życia. W etapie szkolnym olimpiady uczestniczyło 911 uczniów. Następnie odbył się etap rejonowy, w którym uczestniczyło 122 uczniów z 95 szkół i w dalszej kolejności etap okręgowy. Zwycięzca etapu okręgowego reprezentował województwo na etapie ogólnokrajowym. W akcjach zdrowotnych łącznie uczestniczyło 2092 osoby, w tym nauczyciele i uczniowie.

- Warmińsko-Mazurski O/Okręgowy PCK zorganizował również okręgowe Mistrzostwa Pierwszej Pomocy, w eliminacjach do zawodów okręgowych MPP udział wzięło 818 osób, w tym 210 zawodników.

- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem „Impuls” w Elku zorganizowało edukację zdrowotną dla 6 dzieci ze spectrum autyzmu, w ramach których odbyło się 12 spotkań w 2 grupach (łącznie 24 spotkania). Zajęcia te w postaci warsztatów kulinarnych służyły poprawie funkcjonowania dzieci i młodzieży w społeczeństwie.

- W/w stowarzyszenie realizowało projekt pn. „Rośnij zdrowo” dla 16 osób ze spektrum autyzmu. Odbyły się 24 godz. pracy fizjoterapeuty, dzieci zostały przebadane pod kątem wad postawy, zapewniono dzieciom warunki do ich wszechstronnego i harmonijnego rozwoju oraz zmniejszenia poczucia inności.

- Z Elku i okolic 8 dzieci niepełnosprawnych uczestniczyło w zajęciach jazdy konnej z rodzicami. Zorganizowano 56 jednostek zajęć z jazdy konnej dla dzieci. Zajęcia te służyły poprawie sprawności ruchowej i stanu zdrowia dzieci z niepełnosprawnościami, zmniejszeniu zjawiska izolacji oraz poprawie rozwoju psychoruchowego.

- 40 dzieci i młodzieży z rodzin wiejskich z gminy i miasta Kętrzyn uczestniczyło w 10-dniowym wypoczynku nad Bałtykiem. Stworzono warunki do aktywności ruchowej zapobiegającej wadom postawy i nadwagi; przeprowadzono zajęcia edukacyjne nt. zdrowego stylu życia, udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, zajęć psychoedukacyjnych i innych.

- W projekcie realizowanym w klubie TPD w Olsztynie udział wzięło 15 dzieci, zrealizowano 40 godz. zajęć ze specjalistami, działania profilaktyczne prowadzone były w zakresie wad postawy i nadwagi wśród dzieci i młodzieży. Odbyły się zajęcia fitness z instruktorem, zajęcia ruchowe, praktyczne oraz pogadanka nt. zdrowego stylu życia, zaprezentowano film edukacyjny. Dodatkowo w projekcie udział wzięło 10 osób ze społeczności lokalnej.

- Na terenie gminy Orzysz zorganizowano i przeprowadzono kolejny weekend z jogą i gimnastyką, w której uczestniczyło 12 osób. Służyło to poprawie wad postawy, zwrócono uwagę na problemy zdrowia kręgosłupa i nadwagi, nastąpiła integracja środowiska lokalnego. W ramach projektu odbyły się 3 zajęcia na basenie oraz przeprowadzono rajd rowerowy, w którym uczestniczyło 15 osób.

- W Elblągu przeprowadzono projekt pn. „Zdrowie na medal”, w którym udział wzięło ok. 100 osób, w tym uczniowie i osoby dorosłe. Uczestnicy projektu zdobyli wiedzę prozdrowotną, w zakresie profilaktyki, aktywności fizycznej oraz zdrowego odżywiania się, odbyły się zajęcia z odżywiania 10 godz., profilaktyki chorób, higieny psychicznej z psychologiem 10 godz. oraz aktywności fizycznej tj. turnieje sportowe tenisa stołowego, koszykówki itd., przeprowadzono również spotkanie z pracownikiem sanepidu nt. profilaktyki chorób nowotworowych i układu oddechowego.

- W Morągu 30 osób, w tym 15 uczestników WTZ oraz 15 członków rodzin realizowało projekt, którego celem było kształtowanie prozdrowotnych nawyków poprzez promocję aktywności fizycznej oraz

prawidłowego odżywiania się. W ramach projektu zrealizowano 20 godzin eko-warsztatów, 9 wyjść na basen łącznie 150 osobogodzin, 20 godzin warsztatów step-aerobik i 20 godzin zajęć na siłowni.

- Na terenie miasta i gminy Bartoszyce dla 20 osób z niepełnosprawnościami realizowano projekt, którego celem było propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyka wad postawy i nadwagi wśród społeczności powiatu bartoszyckiego; odbyło się 40 godzin warsztatów jak jeść zdrowo i żyć aktywnie, warsztaty z zakresu profilaktyki wad postawy i nadwagi.

2) Profilaktyka chorób nowotworowych: 2 organizacje pozarządowe podjęły działania w tym zakresie:

- „Amazonki” z Kętrzyna, Giżycka, Węgorzewa, Olsztyna i Bartoszc, ich rodziny, taksówkarze i motocykliści z koła RAST zorganizowali marsz żonkila promujący profilaktykę nowotworową, w których udział wzięło ok. 500 osób.

- Dla 15 kobiet po mastektomii z Olsztyna i okolic zrealizowano 50 godzin zajęć fizycznych w sali gimnastycznej. Projekt miał na celu upowszechnienie aktywności fizycznej wśród kobiet po mastektomii, promocję zdrowego stylu życia, promocję regionu jako przyjaznego osobom z niepełnosprawnościami oraz poprawę sprawności. W ramach zadania zakupiono drobne przybory sportowe.

3) Zwiększenie skuteczności edukacji, profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego: 17 organizacji pozarządowych podjęło działania w tym zakresie:

- Około 240 pacjentów szpitala psychiatrycznego, z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, uczestniczyło w: 30 godz. zajęciach warsztatowych (ceramicznych, rzeźbiarskich, rysunkowych, biżuteryjnych, mydlarskich i innych); 42 sesjach psychoterapii indywidualnej i zajęciach relaksacyjnych, 24 spotkaniach zespołu muzycznego, nauce gry na instrumentach, występach przed publicznością, spotkaniach okazjonalnych, 36 godzinach treningów higienicznych, kulinarnych, dydaktycznych oraz w konferencjach m.in. z okazji Światowych Dni Zdrowia Psychicznego.

- Uczestnikami innego projektu byli pacjenci szpitala psychiatrycznego, którzy poprawili swoje kompetencje w zakresie samoobsługi, zwiększyli wiedzę nt. radzenia sobie z praktycznymi umiejętnościami społecznymi tj. higieną ciała i przygotowaniem posiłków - w projekcie wzięło udział ponad 40 osób; pacjenci uczestniczyli w 4 koncertach ok. 21-23 osoby.

- 15 osób z niepełnosprawnościami z powiatu ostródzkiego uczestniczyło w 20-godzinnych warsztatach tanecznych, przeprowadzono quiz wiedzy o zdrowiu psychicznym, zorganizowano Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego, w którym uczestniczyło ok. 100 osób.

- W Elblągu dla 50 uczestników, w tym 30 dzieci i młodzieży oraz 20 seniorów, uczestniczyło w zajęciach z psychologiem, dietetykiem, specjalistą ds. uzależnień, lekarzem psychiatrą; zorganizowano wycieczkę do bażantarni, zajęcia z zakresu sportu i rekreacji, zajęcia na basenie, pogadanki, warsztaty rękodzielnicze.

- Diabetycy z Olsztynka (160 osób), Bartoszc (102 osoby) i Działdowa (250 osób) uczestniczyli w projekcie z muzykoterapii grupowej, podczas której nastąpiła m.in. integracja środowiska diabetyków.

- W Olsztynie zorganizowano 4 warsztaty dla rodziców oraz 5 grupowych spotkań ze specjalistami z zakresu psychiatrii, psychologii i pedagogiki, w których 50 rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną uzyskało wsparcie i pomoc.

- Na terenie gminy Dywity zorganizowano cykl ogólnodostępnych szkoleń dla nauczycieli szkół i przedszkoli oraz rodziców dzieci ze spektrum autyzmu. Przeprowadzono 26 godz. szkoleń (20 godz. szkoleń dla nauczycieli i 6 godzin szkoleń dla rodziców dzieci ze spektrum autyzmu). W zajęciach uczestniczyło 120 osób, w tym nauczycieli i rodziców, dla 10 dzieci ze spektrum autyzmu odbyły się indywidualne konsultacje rodziców dzieci z ASD, 10 uczestników projektu ukończyło 9-godzinny trening umiejętności społecznych; celem projektów w gminie Dywity było zwiększenie świadomości społecznej na temat zaburzeń ze spektrum autyzmu; łącznie z projektu skorzystało 25 rodziców lub opiekunów wymienionych dzieci.

- 60 pedagogów z różnych środowisk województwa zostało przeszkolonych w 13-godz. dwudniowym szkoleniu warsztatowym w zakresie rozpoznawania osób zagrożonych zachowaniem autodestrukcyjnym i zamachom samobójczym; nabytą wiedzę i umiejętności wykorzystają do pracy diagnostyczno-interwencyjnej; szacuje się że dotrą oni do kilkuset uczniów z problemami.

- 10 rodzin osób z Zespołem Downa skorzystało ze wsparcia w zorganizowanym punkcie konsultacyjnym z zakresu logopedii, integracji sensorycznej, fizjoterapii, psychologii – odbyły się 64 spotkania.

- W Iławie prowadzono „Punkt Wczesnej Interwencji”, w którym odbywały się konsultacje z zakresu rehabilitacji ruchowej dla dzieci 0-3 r.ż.; dzięki konsultacjom nastąpił wzrost wiedzy rodziców i opiekunów prawnych na temat problemów w funkcjonowaniu dzieci z dysfunkcjami ruchowymi; prowadzono poradnictwo społeczne w ramach punktu doradczo-informacyjnego, z którego skorzystało 58 dzieci i ich opiekunów, łącznie udzielono 124 porady; z innych form wsparcia skorzystało 78 osób.

- Dla mieszkańców powiatu ełckiego i okolic zrealizowano projekt mający na celu wsparcie osób z autyzmem; w ramach zadania wydano „Niezbędnik Rodzica”, którego otrzymało 590 osób oraz wydrukowano plakat w ilości 71 szt. informujący o problemach dzieci z autyzmem; plakaty zawisły w instytucjach oświatowych i zdrowotnych na terenie miasta i gminy Ełk oraz ościennych miejscowości.

- W Dobrym Mieście realizowano zadanie mające na celu rozwijanie umiejętności życia codziennego w pracowniach terapeutycznych (gospodarstwa domowego, plastycznej, muzycznej, rehabilitacyjnej), z którego skorzystało 50 osób niepełnosprawnych intelektualnie; w ramach projektu odbywały się konsultacje zdrowotne z lekarzem, zajęcia muzyczno-taneczne, osoby te uzyskały wsparcie psychologiczne oraz nastąpił u nich wzrost kompetencji społecznych.

- 10 osób dorosłych i 16 dzieci z Olsztyna i powiatu olsztyńskiego uczestniczyło w 5 godz. warsztatów socjoterapeutycznych, 6 godz. warsztatów dla rodziców, 5 godz. zajęć wychowawczo-socjoterapeutycznych, 10 godz. nauki pływania oraz 5 godz. treningu na kręgielni.

- Na terenie Olsztyna i okolic dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem zorganizowano 2 godz. bloki szkoleniowe z zakresu radzenia sobie ze stresem, higieny psychicznej, zapobiegania zjawisku wypalenia; w szkoleniu uczestniczyło 4 opiekunów dzieci niepełnosprawnych, zorganizowano wyjazd szkoleniowo - wypoczynkowy do Krynicy Morskiej dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem, z którego skorzystało 15 osób.

- Na terenie powiatu bartoszyckiego dla 10 osób z niepełnosprawnościami zorganizowano sesje fotograficzne, których celem było podniesienie samooceny i zaktywizowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do działań, powstało 10 portretów wystawowych, projekt cieszył się dużą popularnością.

4) Zwiększenie skuteczności edukacji w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym, w tym wirusem HIV i zachorowaniu na AIDS: 1 organizacja prowadziła działania z tego zakresu:

Na terenie całego województwa Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy PCK oraz oddziały rejonowe zorganizowały 91 akcji poboru krwi, badano krew w kierunku możliwości oddania krwi jako honorowy krwiodawca, oddano łącznie 1096,83 litrów krwi, w trakcie akcji poboru krwi zorganizowano punkty edukacyjne, spotkania z Policją, Strażą Pożarną, punkt rejestracji dawców szpiku w Szczytnie, w szkołach zorganizowano spotkania, pogadanki, akcje promocyjne krwiodawstwa; odbyła się również promocja w mediach społecznościowych, łącznie krew oddało 2033 osób, na stronie W-M OO PCK umieszczono artykuły dotyczące krwiodawstwa, które dotarły do ok. 3199 osób.

5) Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie problematyki zdrowego starzenia się – 5 organizacji prowadziło działania z tego zakresu:

- Około 120–150 osób chorych na chorobę Parkinsona i ich rodzin, mieszkańców miasta i powiatu giżyckiego w wieku +55 uczestniczyło w 2 spotkaniach terapeutycznych z tańcem i ruchem, odbył się również wyjazd rekreacyjno-turystyczny, odbiorcami byli chorzy na chorobę Parkinsona oraz ich rodziny.

- W Morągu Uniwersytet III Wieku zorganizował wykład o tematyce prozdrowotnej dla seniorów 60+, zajęcia o charakterze ruchowym (gimnastyka korekcyjna, aerobik, taniec), spartakiadę, w której uczestniczyło 5 organizacji pozarządowych z grupą niepełnosprawnych fizycznie, która miała na celu integrację lokalnego środowiska, z projektu skorzystało ponad 200 osób, pozyskano nowych 26 członków, 20 seniorów wzięło udział w zajęciach na basenie.

- Prowadzenie całodobowych dyżurów telefonicznych przez wolontariuszy Olsztyńskiego Telefonu Zaufania
- 30 wolontariuszy OTZ odbyło całodniowe szkolenie nt. „Jak rozmawiać i udzielać wsparcia osobie doświadczającej straty”.

- 52 osoby z powiatu szczycieńskiego uczestniczyły w zajęciach profilaktycznych i rehabilitacyjnych, odbyły się prelekcje fizjoterapeuty nt. zmian zwyrodnieniowych wynikających z procesów starzenia się, prelekcje z zakresu higieny osobistej, prawidłowego odżywiania się, zmiany nawyków żywieniowych, wydrukowano 80 szt. broszur informacyjnych nt. zdrowego stylu życia.

- Na terenie powiatu giżyckiego dla 110 seniorów odbyły się zajęcia korekcyjno-fizyczne na basenie, zajęcia odbywały się raz w tygodniu w 3 grupach w miesiącach wrzesień - grudzień 2019 r., informacja o projekcie ukazała się w lokalnych mediach.

6) profilaktyka chorób układu krążenia i oddechowego: 1 organizacja prowadziła bezpośrednie działania z tego zakresu:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Barczewie zorganizowała „Ogólnopolskie Mistrzostwa w Ratownictwie w Ramach Kwalifikowalnej Pierwszej Pomocy Barczewo 2018”, w których uczestniczyły 32 drużyny ratownicze z całego kraju, w tym 136 zawodników i osób towarzyszących, odbyło się 17 konkurencji zwiększających doświadczenie ratowników i poszerzających wiedzę z zakresu pierwszej pomocy, w mistrzostwach wzięło udział 85 wolontariuszy-pozorantów i sędziów.

Osiągnięte wskaźniki wskazane w programie współpracy na rok 2018:

Przedstawione poniżej liczby oznaczają: liczba zrealizowanych zadań we współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach poszczególnych celów szczegółowych/ liczba uczestników biorących udział w działaniach:

- 1) propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyka wad postawy i nadwagi – 11/3182 (plan: 10/8 000)
- 2) profilaktyka chorób nowotworowych – 2/515 (plan: 2/3 000)
- 3) zwiększenie skuteczności edukacji i promocji zdrowia psychicznego – 17/2009 (plan: 15/10 000)
- 4) zwiększenie skuteczności zapobiegania zakażeniom wirusem HIV i zachorowaniu na AIDS – 1/2033 (plan: 2/300)
- 5) zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie problematyki zdrowego starzenia się – 5/442 (plan: 6/3 000)
- 6) profilaktyka chorób układu krążenia i oddechowego – 1/200 (plan: 3/500).

W ramach realizowanych zadań zleconych organizacjom pozarządowym w roku 2018 w zakresie **Priorytetu III Rozwój kultury fizycznej** osiągnięto podane niżej wskaźniki (w odniesieniu do zaplanowanych w programie współpracy na rok 2018). Lista zadań przekazanych do realizacji znajduje się w *Załączniku nr 2* do sprawozdania.

Celem ogólnym działań realizowanych w tym zakresie było: *Upowszechnianie i popularyzowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców województwa.*

Osiągnięte wskaźniki:

Cel 1.

Upowszechnianie różnorodnych form aktywności sportowej w różnych środowiskach i grupach społecznych.

- 1) **% gmin**, z których szkoły biorą udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym (z uwzględnieniem podziału na 3 kategorie: I – igrzyska dzieci – ur. w 2015 r. i młodsi; II – igrzyska młodzieży szkolnej – ur. w latach 2002-2004; III – Licealiada – ur. w 1998 r. i młodsi): kat. I – 60 %, kat. II – 67 %, kat. III - 30 %. WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano odpowiednio co najmniej: 50%, 40%, 30%).
- 2) **% szkół** z województwa biorących udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym (z uwzględnieniem podziału na 3 w/w/ kategorie: kat. I – 50 %, kat. II - 75 %, kat. III - 50 %. WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano odpowiednio co najmniej: 50 %, 30 %, 30 %).
- 3) **liczba uczniów (osobo/starty)** biorących udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym (z uwzględnieniem podziału na 3 w/w kategorie):: kat. I – 10 000, kat. II - 10 000, kat. III – 6 000. WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano odpowiednio co najmniej: 10 000, 8 000, 6 000).
- 4) **liczba imprez** sportowych dla dzieci i młodzieży realizowanych w ramach programów i inicjatyw organizowanych na boiskach „Orlik“: 55 imprez (w roku 2017 – 42). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 40 imprez).
- 5) **liczba uczestników** biorących udział w realizacji programów i inicjatyw dotyczących organizacji zajęć i imprez sportowych dla dzieci i młodzieży organizowanych na boiskach „Orlik“: 2.500 uczestników (w roku 2017 – 3.100). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 2 000 uczestników).
- 6) **liczba dzieci i młodzieży** biorąca udział w programach w zakresie poprawy ich stanu zdrowia i sprawności fizycznej – liczba dzieci z klas I-III szkół podstawowych z województwa warmińsko-mazurskiego biorąca udział w projekcie powszechnej nauki pływania - udział wzięło 3 204 uczniów (257 grup z 30 gmin województwa). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 500 dzieci).
- 7) **liczba imprez i zawodów** sportowych organizowanych w ramach międzyuczelnianej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym: 24 imprezy (w 2017 r. – 24 imprezy) – WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 16 imprez).
- 8) **liczba uczestników** biorących udział w międzyuczelnianej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym: 1000 uczestników (w roku 2017 udział wzięło 1.000 uczestników). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 1000 uczestników).
- 9) **liczba imprez i zawodów** sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast – 44 imprezy i zawody sportowe (w roku 2017 zorganizowano 42 masowe imprezy sportowe). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 40 imprez i zawodów sportowych).
- 10) **liczba uczestników** biorących udział w imprezach i zawodach sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast, z uwzględnieniem podziału na dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe – 18 900 uczestników, w tym: 8 000 osoby dorosłe oraz 10 900 dzieci i młodzieży (w roku 2017 udział wzięło 20.000 osób). WSKAŹNIK NIE ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 20 tys. uczestników).
- 11) **liczba gmin** biorąca udział w imprezach i zawodach sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast - 78 gmin (w 2017 r. – 77 gmin). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 75 gmin).
- 12) **liczba imprez masowych** oraz zawodów sportowych o zasięgu wojewódzkim – 27 imprez o zasięgu wojewódzkim (w roku 2017 – 29 imprez). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 3 imprezy masowe).
- 13) **liczba uczestników** biorących udział w imprezach masowych oraz zawodach sportowych o zasięgu wojewódzkim w środowisku osób niepełnosprawnych - 831 osób (w roku 2017 – 795). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 120 uczestników).
- 14) **liczba osób** biorąca udział w zaproponowanych inicjatywach i formach aktywności ruchowej w wojewódzkich imprezach sportowo-rekreacyjnych dla seniorów (w ramach *Warmińsko-Mazurskiej Senioriady – Ostróda 2018*, zawodach *Turnieju Golfowego Warmia-Mazury Golf Senior Open 2018* i *Akademia Golfowa dla Seniorów* oraz *Mistrzostw Nestorów Warmii i Mazur w Szachach Szybkich*

„Niepodległa”) udział wzięło 382 osoby (w roku 2017 – 360 uczestników). Wskaźnik nie został osiągnięty (zakładano co najmniej 400 uczestników).

Cel 2.

Przygotowanie i udział zawodników z regionu w krajowym i międzynarodowym współzawodnictwie sportowym.

Jednym z działań było **wspieranie wojewódzkich ośrodków szkolenia sportowego w wiodących dyscyplinach olimpijskich**. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wsparł następujące ośrodki:

- 1) **Wojewódzkie Centrum Szkolenia Żeglarskiego przy Warmińsko-Mazurskim Okręgowym Związku Żeglarskim w Olsztynie** – w ramach zadania przeprowadzono szkolenie dla 26 zawodników (11 dziewcząt i 15 chłopców w wieku od 12-26 lat) z 7 klubów żeglarskich województwa warmińsko-mazurskiego (MOS Iława, KS „Baza” Mrągowo, PMOS Pisz, MBSW UKŻR Giżycko, NAUTICUS YC Olsztyn, OKŻ Olsztyn, MKŻ Mikołajki) w 7 klasach żeglarskich: **420, RSX, Laser 4,7/LAR, Cadet, LAR/4,7, 49er, 29er**. Zorganizowano **26** zgrupowań sportowych, w tym za granicą: w Niemczech, Francji, Włoszech i 21 konsultacji startowych/startów kontrolnych. Każdy zawodnik uczestniczył śr. w 36-dniowym szkoleniu. Zawodnicy Centrum zdobyli w sumie 19 medali podczas Mistrzostw Polski i Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży, w tym 10 złotych, 4 srebrne i 5 brązowych. Podczas Mistrzostw Europy Juniorów zdobyli złoty medal, a podczas Mistrzostw Europy Juniorów brązowy medal. Zawodnicy zdobyli ogółem 224 punkty we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży. 22 zawodników (z ogólnej liczby 26), zakwalifikowanych do Wojewódzkiego Centrum Szkolenia Żeglarskiego (co stanowi 84,62 %), zdobyło medale i punktowało w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych.
- 2) **Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Sportowego w Tenisie Stołowym (Warmińsko-Mazurskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Olsztynie)** – w ramach zadania przeprowadzono szkolenie dla 28 zawodniczek/zawodników tenisa stołowego, zrzeszonych w 3 klubach: LUKS Warmia Lidzbarsk Warmiński (6 zawodniczek/zawodników), MLKS Ostródzianka w Ostródzie (14 zawodniczek/zawodników) oraz KS DEKORGLASS Działdowo (8 zawodniczek/zawodników). Zawodnicy ośrodka wzięli udział (łącznie) w 34 akcjach szkoleniowych, w tym w 22 imprezach (od szczebla wojewódzkiego do centralnego) organizowanych zgodnie z kalendarzem PZTS, w 1 imprezie międzynarodowej oraz w 10 kolejkach ligowych. Zawodnicy szkoleni w ramach Ośrodka zdobyli łącznie 5 medali Mistrzostw Polski Polskiego Związku Tenisa Stołowego we wszystkich kategoriach wiekowych od żaka do młodzieżowca oraz 5 medali Mistrzostw Polski LZS. W ramach ogólnopolskiego współzawodnictwa dzieci i młodzieży zawodnicy Ośrodka zdobyli łącznie 145 punktów. 22 zawodników (z ogólnej liczby 28), zakwalifikowanych do Wojewódzkiego Ośrodka Szkolenia Sportowego w Tenisie Stołowym (co stanowi 78,57 %), zdobyło medale i punktowało w zawodach ogólnopolskich.
- 3) **Lekkoatletyczny Ośrodek Szkolenia Sportowego (Warmińsko-Mazurska Federacja Sportu w Olsztynie)** – w ramach zadania wsparto finansowo szkolenie 14 zawodników uzdolnionych sportowo w zakresie lekkiej atletyki. Dzięki dofinansowaniu wsparto udział w 35 akcjach szkoleniowych, w tym w 26 zgrupowaniach i 9 konsultacjach sportowych m.in. w: Spale, Toruniu, Cetniewie, Zakopanem, Szczytnie, Olsztynie, Bydgoszczy, Gdańsku, Ostródzie, Lublinie, Suwałkach, Siedlcach, Białymstoku, Włocławku, Bojanowie, Lubawie, Nowym Mieście Lubawskim, Torremolinos – Malaga (Hiszpania), Lloret de Mar (Hiszpania). Zakupiono również niezbędny sprzęt sportowy. Zawodnicy zakwalifikowani do Wojewódzkiego Ośrodka Szkolenia zdobyli łącznie 17 medali, w tym: 5 złotych, 9 srebrnych, 3 brązowe podczas mistrzostw Polski (we wszystkich kategoriach wiekowych), mistrzostw świata, Europy. Dużym sukcesem było powołanie 7 zawodników Ośrodka do kadry narodowej Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. 8 zawodników (z ogólnej liczby 14), zakwalifikowanych do

Lekkoatletycznego Ośrodka Szkolenia Sportowego (co stanowi 57 %), zdobyło medale i punktowało we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży. natomiast pozostałych 7 zawodników (50 %) zdobywało medale i punktowało w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych (seniorskich).

- 4) **Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Sportowego w Kolarstwie (Warmińsko-Mazurskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Olsztynie)** – w ramach zadania wsparto finansowo szkolenie 13 zawodniczek/zawodników uzdolnionych sportowo w poszczególnych kategoriach wiekowych. Zorganizowano 14 akcji szkoleniowych, w tym 11 wyścigów kolarskich i 3 obozy sportowe (m.in. w: Kaliszu, Zamościu, Baboszewie, Legnicy, Szklarskiej Porębie, Miliczu, Żmigrodzie, Strzelcach Kamieńskich, Koziegłowach, Ostródzie, Wałbrzychu, Torrevieha (Hiszpania). Zawodnicy Ośrodka zdobyli łącznie 2 medale Mistrzostw Polski PZKol i Mistrzostw Polski LZS w kategoriach młodzieżowych. W Ogólnopolskim Współzawodnictwie Dzieci i Młodzieży zawodnicy Ośrodka zdobyli łącznie 21 pkt. 3 zawodników (z ogólnej liczby 13), zakwalifikowanych do Wojewódzkiego Ośrodka Szkolenia Sportowego w Kolarstwie (co stanowi 23,1 %), zdobyło medale i punktowało w zawodach ogólnopolskich.
- 5) **Ośrodek Szkolenia Sportowego w dyscyplinie pływanie w województwie warmińsko-mazurskim (Warmińsko-Mazurska Federacja Sportu w Olsztynie)** – w ramach zadania wsparto finansowo szkolenie 14 zawodników uzdolnionych sportowo w zakresie pływania. Dzięki dofinansowaniu wsparto udział w 11 akcjach szkoleniowych (3 zgrupowaniach i 8 konsultacjach sportowych) m.in. w: Lublinie, Opolu, Łodzi, Wałczu, Oświęcimiu, Szklarskiej Porębie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Gorzowie Wlk., Las Palmas (Hiszpania). Zawodnicy zakwalifikowani do Wojewódzkiego Ośrodka Szkolenia zdobyli łącznie 16 medali, w tym: 4 złote, 5 srebrnych, 7 brązowych podczas mistrzostw Polski (we wszystkich kategoriach wiekowych). 11 zawodników (z ogólnej liczby 14), zakwalifikowanych do Ośrodka Szkolenia Sportowego w Pływaniu (co stanowi 78,57 %), zdobyło medale i punktowało we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży oraz zdobywało medale i punktowało w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych (seniorskich).
- 6) **Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Sportowego Młodzieży w Piłce Nożnej (Warmińsko-Mazurski Związek Piłki Nożnej)** – w szkoleniu uczestniczyło 173 zawodników, w wymiarze 10 godzin tygodniowo (zgodnie z przyjętym programem szkolenia). 30 zawodników objętych szkoleniem w ramach Ośrodka zostało powołanych do kadry wojewódzkiej w piłce nożnej w 2018 roku. 2 zawodników objętych szkoleniem w ramach Ośrodka zostało powołanych do reprezentacji Polski w piłce nożnej w 2018 roku. W ramach przeprowadzonej rekrutacji do 8 klas sportowych przyjęto w sumie 145 osób. Rekrutacja odbyła się wśród zawodników ze wszystkich klubów piłkarskich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oraz ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych woj. warmińsko-mazurskiego. Dla 140 uczniów Ośrodka zakupiono sprzęt sportowy. Każdy uczeń otrzymał strój sportowy z logo i nazwą Ośrodka. Zawodnicy Ośrodka uczestniczyli w wojewódzkich rozgrywkach, kwalifikujących do udziału w rozgrywkach ogólnopolskich, w macierzystych klubach.

Osiągnięto następujące wartości liczbowe wskaźników:

- 1) **liczba zawodników** objętych szkoleniem w kategorii młodzik, junior i młodzieżowiec: - 393 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej młodzików (w roku 2017 – 356 młodzików), 215 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej junior młodszy i junior (w roku 2017 – 140 juniorów i juniorów młodszych) oraz 26 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej młodzieżowca (w roku 2017 – 12 młodzieżowców). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano odpowiednio co najmniej: 350, 200, 8).
- 2) **liczba punktów** zdobytych przez reprezentantów województwa w rywalizacji sportowej, organizowanej przez właściwe dla danej dyscypliny polskie związki sportowe w dyscyplinach objętych ogólnopolskim

systemem sportu młodzieżowego: łącznie 5 581,44 punkty. WSKAŹNIK NIE ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 5 800 punktów).

- 3) **% zawodników** zakwalifikowanych do wojewódzkich ośrodków szkolenia sportowego, którzy zdobyli medale i punktowali w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w poszczególnych dyscyplinach sportowych: 74,4 % (w roku 2017 – 70,23 %). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 60 %).
- 4) **liczba zawodników** biorąca udział w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzysk głuchych – 154 zawodników (w 2017 r. – 150 zawodników). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 30 zawodników).
- 5) **liczba zawodów** ogólnopolskich i międzynarodowych w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzysk głuchych, w których wezmą udział reprezentanci województwa – 36 zawodów ogólnopolskich i międzynarodowych (w roku 2017 – 34 zawodów). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 25 zawodów).
- 6) **liczba zawodników** województwa zakwalifikowanych do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy – do igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i Europy zakwalifikowało się 18 zawodników z województwa warmińsko-mazurskiego (w 2017 r. – 15 zawodników). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 6 zawodników).
- 7) **liczba punktów** zdobytych przez reprezentantów województwa środowiska wiejskiego i małych miast w ogólnopolskim współzawodnictwie dzieci i młodzieży: 1 758,99 punkty (w 2017 r. – 1 703 punkty). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 1 000 punktów).

Cel 3.

Promowanie kultury fizycznej poprzez ciekawe inicjatywy i znaczące dla województwa wydarzenia sportowe.

- 1) **liczba regionów partnerskich** województwa warmińsko-mazurskiego, z którymi realizowano współpracę w ramach przedsięwzięć z zakresu sportu: 5 regionów. WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 2 regiony).
- 2) **liczba projektów** z zakresu sportu zrealizowanych w ramach współpracy województwa warmińsko-mazurskiego z regionami partnerskimi: 8 projektów (w roku 2017 - 7 projektów). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 8 projektów).
- 3) **liczba imprez sportowych** o zasięgu wojewódzkim i krajowym zorganizowanych przy wsparciu samorządu województwa - 25 imprez (w roku 2017 - 18). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 10).
- 4) **liczba uczestników** biorących udział w imprezach o zasięgu wojewódzkim i krajowym zorganizowanych przy wsparciu samorządu województwa – przeszło 4200 czynnych uczestników (w roku 2017 – średnia 403). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 500).
- 5) **liczba form promocji województwa** podczas imprez sportowych – 3 formy promocji podczas jednej imprezy sportowej (w 2017 r. - 3). WSKAŹNIK ZOSTAŁ OSIĄGNIĘTY (zakładano co najmniej 3 formy promocji podczas jednej imprezy sportowej).

W ramach **Priorytetu IV Integracja europejska i współpraca międzynarodowa** zlecono organizacjom pozarządowym zadania w zakresie integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami - wymienione w *Załączniku nr 2* do sprawozdania. W ich zakresie:

- 1) Zorganizowano sześciodniową wizytę studyjną w Aniołowie trzydziestoosobowej grupy mieszkańców Saint Thelo (Bretania) oraz pięćoosobowej grupy mieszkańców Anhieliwki z ukraińskiego Okręgu Tarnopol. Działania przyczyniły się do integracji i aktywizacji współpracujących społeczności. Zaproszeni goście wzięli udział w ważnym wydarzeniu społeczności lokalnej – XIV Zlocie Miłośników

- Aniołów, w którym udział wzięło ok. 2000 osób. Oprócz Aniołowa goście odwiedzili inne miejscowości Warmii i Mazur. (Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo”).
- 2) Odbyło się XII Europejskie Spotkanie Integracyjne Polskich UTW „Dla Niepodległej” – Polonia i Polacy w krajach europejskich: zorganizowano cykl spotkań mających na celu budowę aktywnych społeczności obywatelskich od młodzieży po osoby starsze, zaprezentowano doświadczenia i dobre praktyki UTW z kraju i zagranicy, odbyły się wykłady i panele dyskusyjne, przegląd działalności artystycznej PUTW. W spotkaniach wzięły udział 22 delegacje zagraniczne składające się łącznie z 97 osób oraz przedstawiciele krajowych UTW, łącznie ok. 150 osób. Z zadania skorzystali polscy seniorzy z Litwy, Łotwy, Białorusi, Ukrainy, Republiki Czeskiej, Austrii, Rumunii, Rosji, Kazachstanu (Akademia Trzeciego Wieku z Olsztyna).
  - 3) Zorganizowano Międzynarodowy Festiwal Tańca Baltic Cup. W wydarzeniu wzięło udział 706 tancerzy (kluby tańca z 26 krajów). W działaniach towarzyszących festiwalowi wzięło udział 2500 osób. W ramach zadania zorganizowano 5 różnych działań kulturalno-tanecznych. (Stowarzyszenie Jantar z Elbląga).
  - 4) Zrealizowano konferencję międzynarodową i workshop tematyczny KIERUNEK LEADER, prowadzono doradztwo i konsultacje procesu animowania społeczności lokalnych w kierunku wdrożenia inicjatywy Leader - dla odbiorców z Obwodu Rówieńskiego (Lokalna Grupa Działania „Warmiński Zakątek”).
  - 5) Odbyły się V Europejskie Warsztaty Sportowo-Integracyjne 2018” prezentujące metody i formy szkolenia sportowego w Polsce. W zadaniu wzięło udział 48 członków zespołów FK Kaliningrad i Naki Olsztyn w zakresie zwiększania wiedzy na temat badań sportowo-fizjologicznych. 24 osoby uczestniczące w projekcie wzięły udział w turnieju WARMIA MAZURY CUP (Uczniowski Klub Sportowy „Naki”).
  - 6) Zorganizowano uroczystą wieczerzę wigilijną dla 148 osób (w tym 76 gości z zagranicy – Litwy, Łotwy, Białorusi, Rosji i Ukrainy) oraz dwuetapowe warsztaty pn. „Polskie zwyczaje wigilijne do końca XVIII w. – czyli staropolska wigilia” (Oddział Warmińsko-Mazurski Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”).
  - 7) Zorganizowano udział w 3-dniowych warsztatach w Bośni i Hercegowinie i Chorwacji dla 27 dziewcząt w wieku 11-14 lat. Celem projektu była wymiana doświadczeń współpracujących partnerów oraz omówienie szans i zagrożeń dla podejmowania aktywności fizycznej przez dziewczęta w wieku 11-14 lat. Uczestnicy projektu poznali ponadto kulturę bałkańską (Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy FPP MIKRO ELK).
  - 8) Odbyła się artystyczna wędrówka CRESTA 2018 granią na szlaku pogranicza kultur między dwoma krajami Bałkanów i Polską. Schola Teatru Węgajty we współpracy z podobnymi serbskimi i rumuńskimi zespołami i artystami opracowała i zaprezentowała dramaty muzyczne i liturgiczne średniowiecza. Odbyły się 3 prezentacje dwóch spektakli i jednego koncertu średniowiecznego teatru muzycznego ze źródeł wschodnich i zachodnich oraz towarzyszące warsztaty wokalne-teatralne, ponadto 4 wydarzenia towarzyszące (konferencja, 2 próby otwarte dla publiczności oraz wyprawa artystyczno-badawcza). Wydano ponadto dwie publikacje oraz stworzono bazę informacji, materiałów i publikacji. Doszło do rozwinięcia sieci współpracy w Rumunii i Serbii (Stowarzyszenie Węgajty).
  - 9) Zorganizowano 12. Międzynarodowe Spotkania Artystyczne w Elblągu promujące twórczość artystyczną środowiska osób niepełnosprawnych, prezentujące dobre praktyki w zakresie arteterapii na forum międzynarodowym. W ramach zadania odbyło się 11 prezentacji scenicznych (teatralne, taneczne i multimedialne) oraz 4 wystawy, zrealizowano dwa filmy dokumentalne. Zadanie miało 179 bezpośrednich uczestników, 800 odbiorców prezentacji scenicznych, wystaw (Stowarzyszenie Kulturalne "Viva art" z Elbląga).
  - 10) zorganizowano wypoczynek wakacyjny dla 37 przedstawicieli Polonii z Kazachstanu oraz Szwecji i 17 uczestników z regionu Warmii i Mazur. Podczas pobytu uczestnicy zwiedzili województwo warmińsko-mazurskie oraz uczestniczyli w artystycznych zajęciach z zakresu pantomimy, dramy, fotografii, reportażu, rysunku, wiersza, tańca i innych (Fundacja dla Rodaka).

- 11) zorganizowano pięciodniową wizytę studyjną dziesięciu przedstawicieli francuskiego stowarzyszenia z gminy Ploeuc-L'Hermitage w gminie Bartoszyce. Zaproszeni goście z Francji wzięli udział w zorganizowanej z okazji ich wizyty debacie „Niby różni a jednak tacy sami”, w której udział wzięło także dziesięciu przedstawicieli gminy Bartoszyce. Trwałym rezultatem wizyty było nawiązanie współpracy partnerskiej pomiędzy gminą Bartoszyce a gminą Ploeuc L'Hermitage (Stowarzyszenie „Wspólny Dom” na Rzecz Mieszkańców Gminy Bartoszyce).
- 12) Otrzymała się konferencja międzynarodowa pt. (sic) „DOM POLSKI NA ŚWIECIE tradycje rodzinne i pamięć pokoleń”, której celem było przybliżenie społeczeństwu oraz Polakom mieszkającym poza granicami stanu zachowania polskiej kultury i tradycji rodzinnych, odbyły się wizyty informacyjne w Kaliningradzie, Znamieńsku i Czerniachowsku. W konferencji wzięło udział 25 uczestników i 10 gości. Wydano książkę „Dom Polski na świecie – tradycje rodzinne i pamięć pokoleń” w ilości 120 egzemplarzy. Na konferencji wygłoszono 17 referatów. Odbył się koncert polskiego zespołu „Królewczanie” z Kaliningradu. Zaprezentowano wystawę dokumentów i fotografii nadesłanych przez autorów opracowań (Fundacja „Dziedzictwo nasze” z Węgorzewa).

Osiągnięto następujące wskaźniki:

- 1) liczba ofert realizacji zadań z zakresu integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami złożonych przez organizacje pozarządowe (plan: 20) – 22
- 2) Liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym przez Samorząd Województwa (10) – 12
- 3) Liczba partnerów zagranicznych uczestniczących w realizacji zadań (nowy wskaźnik) – 60
- 4) Liczba dofinansowanych zadań wpisujących się w priorytety określone w uzasadnieniu priorytetu (nowy wskaźnik) – 10

W 2018 r. w ramach **Priorytetu V Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta** nie były zlecane zadania organizacjom pozarządowym – nie została złożona żadna oferta w tym zakresie.

Organizacje pozarządowe województwa warmińsko-mazurskiego zdecydowanie najczęściej składają oferty w zakresie **Priorytetu VI Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego**. Celem podejmowanej współpracy było **wzbogacenie roli kultury w budowaniu kapitału społecznego**.

Cel realizowano w ramach 3 działań, z których jedno dot. zlecenia **organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, zgodnie z priorytetami, wskazanymi poniżej w tabeli.**

W roku 2018 w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa zrealizowano 63 zadania (w tym 7 dwuletnich) na łączną kwotę dofinansowania **399 203,29 zł**.

Rok 2018 w priorytetowych zadaniach z obszaru kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego:

PRIORYTET	liczba ofert złożonych	Liczba ofert wybranych	% wybranych do złożonych	Wskaźniki, które mieliśmy osiągnąć	realizacja wskaźnika % celu	kwota planowana	Kwota przyznana
Wspieranie organizacji i udziału w przedsięwzięciach kulturalnych o zasięgu co najmniej regionalnym, a mających szczególne znaczenie dla budowy kapitału społecznego i rozwoju kultury regionu w tym m.in. festiwali, konkursów, przeglądów i ekspozycji;	32	15	46,88 %	16	93,75 %	131 000 zł	118 938 zł

Wspieranie działań edukacyjno-animacyjnych, pobudzających twórczą podmiotowość i aktywność uczestników	11	7	63,64 %	9	77,78 %	45 000 zł	45 000 zł
Budowanie dialogu międzykulturowego, w tym wspieranie działań zmierzających do zachowania i rozwoju kultury mniejszości narodowych i etnicznych	12	9	75%	10	90%	44 920 zł	44 920 zł
Wsparcie organizacji imprez kulturalnych o zasięgu regionalnym oraz inicjatyw edukacyjnych skierowanych do osób starszych w tym także działań w zakresie współpracy międzypokoleniowej	19	9	47,37 %	10	90%	50 000 zł	50 000 zł
Wspieranie organizacji przedsięwzięć mających na celu pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości regionalnej, narodowej, obywatelskiej i kulturowej	26	13	50 %	13	100%	75 000 zł	87 630 zł
Wspieranie współpracy międzynarodowej twórców i animatorów życia kulturalnego regionu z uwzględnieniem współpracy z regionami partnerskimi	2	2	100%	2	100%	15 000 zł	9 460 zł
	102	55	53,93%	60	91,67%	360 920 zł	355 948 zł

Wartości liczbowe wskaźników określonych w opisie Priorytetu VI:

Wskaźniki określone w opisie priorytetu	określone w PW	zrealizowane w 2018
liczba organizacji pozarządowych składających oferty	-	81 (w tym 4 w trybie poza-konkursowym)
liczba złożonych ofert	-	106 (w tym 4 w trybie poza-konkursowym)
liczba przedsięwzięć zrealizowanych przy wsparciu finansowym samorządu województwa	do 50	63
liczba przedsięwzięć o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym	do 50	nie mniej niż 50
liczba przedsięwzięć mających znaczenie dla budowy kapitału społecznego i rozwoju kultury regionu	do 16	15
liczba działań edukacyjno-animacyjnych	do 9	7
liczba imprez kulturalnych o zasięgu regionalnym oraz inicjatyw edukacyjnych skierowanych do osób starszych w tym także w obszarze współpracy międzypokoleniowej	do 10	9
liczba programów propagujących kulturę mniejszości narodowych i etnicznych	do 10	9
liczba przedsięwzięć mających na celu pielęgnowanie polskości i/lub rozwój świadomości regionalnej	do 10	14
liczba projektów partnerskich	przynajmniej 1 w każdym z priorytetów),	0
liczba działań w obszarze współpracy międzynarodowej twórców i animatorów życia kulturalnego	do 2	2
liczba projektów innowacyjnych	min. 1	1
liczba nowych organizacji, aplikujących o środki z budżetu Samorządu Województwa.	-	6
liczba wydawnictw (tylko wieloletnie)	-	7*

* Uwzględniono w sprawozdaniu z wieloletniego programu współpracy.

Wnioski, refleksję, rekomendacje:

W stosunku do roku poprzedniego zwiększeniu o 50 000 zł uległa wysokość środków przeznaczonych na współpracę z organizacjami pozarządowymi w formie zlecenia zadań publicznych, co przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby złożonych ofert spowodowało znaczny wzrost średniej wysokości przyznanej dotacji, która w roku 2018 wyniosła ponad 6 400 zł. W roku 2018 aż o 15 % wzrósł stosunek ilości ofert wybranych do złożonych i wyniósł on prawie 60%.

Zadania, zrealizowane w roku 2018 w trybie otwartego konkursu ofert, w maksymalnym stopniu wypełniały wymiar regionalizmu. Projekty lokalne, realizowane w miejscowościach oddalonych od centrów kultury, wspierane były natomiast przez instytucje kultury, dla których Samorząd Województwa jest organizatorem.

W roku 2018 bardzo aktywne stały się środowiska seniorskie, a dedykowany im priorytet programu współpracy cieszył się dużym zainteresowaniem. Odnotowano natomiast spadek aktywności organizacji mniejszości narodowych i etnicznych.

W ciągu zaledwie kilku lat o połowę spadła liczba kierowanych do Samorządu Województwa ofert w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego. Może być to skutkiem wciąż zmieniających się uwarunkowaniach prawnych, zbyt wysokim poziomem wymagań w stosunku do oferowanych środków na ich realizację. W związku z czym podejmowane są działania (na które może i ma wpływ) zmierzające do większej mobilizacji organizacji celem wspólnej realizacji zadań (dwa terminy składania wniosków, zadania wieloletnie, zwiększenia średniej kwoty przyznawanej dotacji, niewielki acz stały wzrost środków na współpracę z NGO oraz poszukiwanie innych dróg ich wspierania (środki dla instytucji kultury).

Kolejne zadania zlecono w zakresie **Priorytetu VII Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego**.

W 2018 r. zrealizowano 2 działania z zakresu edukacji ekologicznej, 2 działania z zakresu działań interwencyjnych w celu wyeliminowania zagrożeń związanych ze środowiskiem przyrodniczym oraz 1 działanie z zakresu działań na rzecz zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych w województwie warmińsko-mazurskim.

W ramach działań edukacyjnych:

- Fundacja Lawendowe Muzeum Żywe poprzez organizację zajęć edukacyjnych z zakresu przyrody, skierowanych do dzieci z gminy Jonkowo, zrealizowała projekt pn.: „Przyroda jest cenna. Festiwal przyrodniczy dla dzieci”. Jego celem było wzmocnienie świadomości ekologicznej uczniów szkół podstawowych poprzez organizację warsztatów, zajęć plenerowych i zakup książek;
- Fundacja Rozwoju Regionów z Olsztyna zrealizowała projekt pod nazwą „Ekosołectwo” polegający na organizacji kampanii edukacyjnej, skierowanej do wszystkich sołectw województwa warmińsko-mazurskiego. Publikowane w „Pulsie Regionu” materiały zawierały informacje o szkodliwości dla środowiska naturalnego elektrośmieci gromadzonych w gospodarstwach.

W ramach działań interwencyjnych w celu wyeliminowania zagrożeń związanych ze środowiskiem przyrodniczym:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Linowie zrealizowała projekt pn.: „Doposażenie jednostki OSP Linowo w sprzęt służący eliminowaniu zagrożeń w środowisku przyrodniczym”, którego celem była poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez ochronę ekosystemów przed pożarami;
- Pod nazwą „Wzmocnienie gotowości operacyjnej grupy ratownictwa PCK Olsztyn do prowadzenia działań ratowniczych w zakresie zagrożeń środowiskowych” Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża zrealizował projekt polegający na utworzeniu sekcji - zespołu do reagowania na wypadek wystąpienia powodzi czy lokalnych podtopień, w tym nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Zamierzony cel organizacja osiągnęła przez wyszkolenie i doposażenie ratowników-ochotników do niesienia pomocy podczas akcji ratowniczych.

W ramach działań na rzecz zachowania walorów krajobrazowych i przyrodniczych w województwie warmińsko-mazurskim:

- Fundacja Puszczy Rominckiej na terenie powiatu gołdapskiego zrealizowała projekt pn. „Chronimy żaby w Żabojadach, czyli kompleksowa ochrona płazów w Puszczy Rominckiej”. Polegał on na odtworzeniu zbiornika wodnego i budowie wiaty edukacyjnej na terenie Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej. Dla szkół powiatu zorganizowano również zajęcia edukacyjne i konkurs plastyczny poświęcony płazom.

Zakładany w programie współpracy wskaźnik: co najmniej 2 zrealizowane inicjatywy mające na celu poprawę ochrony przyrody i środowiska w województwie warmińsko-mazurskim został zrealizowany.

W obszarze **Priorytetu VIII Rozwój turystyki** osiągnięto następujące wskaźniki poprzez realizację zadań zleconych organizacjom pozarządowym:

Celem ogólnym zadań realizowanych w tym obszarze jest: maksymalne i dynamiczne wykorzystanie potencjału turystycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zadania zlecone organizacjom pozarządowym zrealizowane były z ramach następujących działań:

- 1) Działania mające na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności kadr turystycznych, wolontariuszy, turystów oraz mieszkańców - ze szczególnym uwzględnieniem tematyki związanej ze Szlakiem Frontu Wschodniego I Wojny Światowej (działanie zgodne z Priorytetem 3 – „Kadry kreatywne”, Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025) – realizowała Warmińsko-Mazurska Regionalna Organizacja Turystyczna: *Wizyta studyjna dla informatorów turystycznych Warmii i Mazur Szlakiem Krainy Kanału Elbląskiego*. Osiągnięto zakładaną wartość wskaźnika (1 działanie).
- 2) Wsparcie innowacyjnych rozwiązań w zakresie rozwoju turystyki, realizowanych przez społeczności lokalne oraz partnerstwa, wpisujących się w Strategię Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 (działanie zgodne z Kierunkiem 2 – „Kreatywność w turystyce”). Realizowano poprzez następujące zadania:
  - *Pielegnowanie tradycji regionalnych – organizacja zdarzenia: Noc świętojańska* Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Warmii Mazur z Olsztyna,
  - *Tyfloprzewodnik – atrakcje turystyczne Warmii i Mazur dostępne dla wszystkich* Fundacji Szansa dla Niewidomych.Zakładano 1 wydarzenie, zrealizowano: 2.
- 3) Wdrożenie/rozwój ofert turystycznych województwa Warmińsko-Mazurskiego (rozumianych jako komplet usług i/lub przedmiotów materialnych, z których w czasie swojej podróży turysta korzysta lub konsumuje, opartych na potencjale flagowych szlaków kulturowych i przyrodniczych regionu, (działanie wpisujące się w Produkt Wizerunkowy 4 – „Flagowe szlaki kulturowe i przyrodnicze regionu” Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025). Zakładano realizację 1 wydarzenia, zrealizowano: 4, tj.:
  - *Trasa tematyczna Georga Jacoba Steenke* Stowarzyszenia Miłośników Kanału Elbląskiego NAVICULA z Łodzi,
  - *Rozwój oferty turystycznej Szlaku Kopernikowskiego poprzez wdrożenie nowej gry turystycznej - „Gwiazdy Kopernika”* Pracowni Powidia z Olsztyna,
  - *Mrągowo-miasto festiwali* Stowarzyszenia Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Mrągowska” z Mrągowa,
  - *Trois jours en Warmie et Mazurie – trzy dni na Warmii i Mazurach – oferta dla turysty francuskiego* Olsztyńskiego Stowarzyszenia Przyjaciół Bretanii i Francji „Amite”.

W roku 2018 żadna organizacja nie wystąpiła o wykonanie zadania dot. realizacji procesu certyfikacji jakości usług agroturystycznych na Warmii i Mazurach w oparciu o system kategoryzacji Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

W zakresie **Priorytetu IX Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego** w roku 2018 wsparto realizację 7 zadań przez 6 podmiotów, których celem było zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych. Dotacje celowe przeznaczono na:

Dotacje celowe udzielono na:

- 1) Zapewnienie stanu gotowości ratowniczej w postaci pełnienia stałych dyżurów ratowników i prowadzenie patroli na obszarach wodnych; utrzymanie i funkcjonowanie pracy biura koordynującego działania ratowników, wydatki związane z funkcjonowaniem bazy posterunków ratowniczych, w tym wynagrodzenia, ubezpieczenie ratowników zatrudnionych w organizacjach ratowniczych oraz ratowników - wolontariuszy, sprzętu, mienia, opłaty za media; doposażenie grup ratowniczych, prowadzenie dokumentacji technicznej oraz doskonalenie kadry ratowniczej.
- 2) Prowadzenie działań ratowniczych.
- 3) Organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych.
- 4) Utrzymanie gotowości operacyjnej sprzętu ratowniczego poprzez głównie konserwację i zachowanie gotowości eksploatacyjnej łodzi, sprzętu, transportu, m.in. naprawa, konserwacja.
- 5) Prowadzenie dokumentacji wypadków.

Osiągnięto następujące wskaźniki:

	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Olsztyn	Mazurska Ochotnicza Pogotowie Ratunkowe Giżycko	Mazurska Służba Ratownicza Okartowo	Elbląskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	OSP Szeligi Jednostka Ratownictwa Wodnego Ełk	PODWODNIK Szkoła Ratownictwa, Sportów Wodnych i Obronnych	Razem
Liczba przeszkolonych ratowników wodnych	101	42	0	12	10	15	180
Liczba zorganizowanych szkoleń ratowników wodnych	14	2	0	1	2	2	21
Liczba osób, którym udzielono pomocy	172	649	2	4	20	15	862
Liczba akcji ratowniczych	168	334	0	42	25	40	609
Liczba ratowników z podziałem na:	282	89	99	42	28	30	570
- zawodowych	86	35	6	19	26	0	172
- społecznych	196	54	93	23	2	30	398

Kolejnym priorytetem programu współpracy, w zakresie którego zlecono zadania publiczne Samorządu Województwa jest **Priorytet X Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich**. W wyniku podejmowanych działań osiągnięto następujące wartości liczbowe wskaźników określonych w opisie priorytetu:

Cel 1: Wspieranie rozwoju wsi tematycznych na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego, jako sposobu na pobudzenie aktywności społeczności lokalnych.

Wskaźnik: Liczba przedsięwzięć mających na celu tworzenie lub rozwój wsi tematycznych – założono do 12/ wykonano – 3.

Cel 2: Wzrost kapitału społecznego i ludzkiego na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego.

Wskaźnik: Liczba inicjatyw wpływających na wzrost kapitału społecznego i ludzkiego na obszarach wiejskich – założono do 12/ wykonano - 1.

Podsumowanie, wnioski:

Wszystkie zadania zostały zrealizowane przez organizacje pozarządowe w terminie. Cel główny: „Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich” został osiągnięty. Zadania zostały zrealizowane głównie poprzez wsparcie przedsięwzięć lokalnych mających na celu tworzenie i rozwój wsi tematycznych, jako sposobu na pobudzenie aktywności społeczności wiejskich.

W mniejszym stopniu organizacje były zainteresowane działaniami z zakresu inicjatyw wpływających na wzrost kapitału społecznego i ludzkiego na obszarach wiejskich.

Zadania publiczne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego zlecono i wsparto również w ramach **Priorytetu XI Polityka społeczna**.

W wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert dofinansowano realizację 30 zleconych zadań publicznych o łącznej wartości przekazanych dotacji 409 170 zł, w tym:

- 1) **z zakresu pomocy społecznej** dofinansowano realizację 16 zadań zleconych, o łącznej wartości przekazanych dotacji 129 600 zł,
- 2) **z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie** dofinansowano realizację 7 zadań zleconych, o łącznej wartości przekazanych dotacji 79 570 zł,
- 3) **z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, ze środków finansowych PFRON będących w dyspozycji Samorządu Województwa**, dofinansowano realizację 7 zadań zleconych o łącznej wartości przekazanej dotacji 200 000 zł.

Liczba mieszkańców województwa – uczestników dofinansowanych zadań wyniosła 96 013 osób, w tym:

- liczba uczestników dofinansowanych zadań z zakresu pomocy społecznej wyniosła 4.348 osób,
- liczba uczestników dofinansowanych zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyniosła 91.441 osób, w tym 90.288 odbiorców kampanii edukacyjno-informacyjnej poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet realizowanej w dniach 1 listopada – 10 grudnia 2018 r.
- liczba uczestników zadań dofinansowanych ze środków PFRON będących w dyspozycji Samorządu Województwa z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych wyniosła 224 osoby.

W ramach dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w w/w zakresach dofinansowano m.in.:

- 1) Wspieranie aktywności społecznej osób starszych, wzmacnianie i promowanie integracji międzypokoleniowej, rzecznictwo osób starszych.
- 2) Organizację w Olsztynie XX Wojewódzkiego Festynu Integracyjnego, o zasięgu regionalnym, dla osób niepełnosprawnych pod hasłem „Jesteśmy Razem”.
- 3) Wydanie dwóch numerów biuletynu promującego działania realizowane w ramach XX Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny, tj. biuletynu inauguracyjnego i biuletynu podsumowującego XX Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny.
- 4) Działania na rzecz wsparcia osób bezdomnych.
- 5) Działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

- 6) Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym zorganizowanie i przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet w dniach 1 listopada – 10 grudnia 2018 r.
- 7) Zajęcia rehabilitacyjne grupowe i indywidualne, szkolenia, warsztaty i kursy dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów.

WSKAŹNIKI:	2018 r.
1) Objęcie około 2 tys. osób działaniami organizacji pozarządowych, które w 2018 r. otrzymały dotacje z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.	96 688**
2) Przekazanie co najmniej 90% środków przeznaczonych na dany rok na dotacje celowe dla organizacji pozarządowych, realizujących zadania z obszaru polityki społecznej, znajdujących się w budżecie Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.	Pomoc społeczna – 100% Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 97,85% Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych - 99 % .
3) Zrealizowanie co najmniej trzech wydarzeń/spotkań/konferencji o zasięgu regionalnym z zakresu polityki społecznej, zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym.	3

* w tym 90.288 odbiorców kampanii edukacyjno-informacyjnej poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet realizowanej w dniach 1 listopada – 10 grudnia 2018 r.

** w tym 96.013 to odbiorcy zadań zleconych w ramach otwartych konkursów ofert; 255 osób to zatrudnieni w Zakładach Aktywności Zawodowej prowadzonych przez organizacje pozarządowe; 420 osób to użytkownicy obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych, rewitalizowanych/rozbudowywanych przez organizacje pozarządowe.

Od 2015 r. w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi zawarty jest **Priorytet XII Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży**. Jednym z działań zawartych w jego opisie jest zlecenie realizacji zadania publicznego pn. Realizacja programu wspierania inicjatyw młodzieżowych w województwie warmińsko-mazurskim. W ogłoszonym przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego otwartym konkursie ofert na jego realizację w roku 2018 r. wpłynęło 9 ofert (w 2017 – 3, a w 2016 r. – 4). Dofinansowano realizację 7 zadań (w 2017 – 3, a w 2016 wybrano do realizacji 1 zadanie).

Program był realizowany w:

- 1) **Ostródzie**, gdzie młodzież m.in. organizowała i uczestniczyła w warsztatach rękodzielniczych, przeprowadzono akcje społeczne: „Zaopiekuj się zwierzakami” (ze schroniskiem dla zwierząt w Ostródzie), „Akcja kubeczek” (dla bezdomnych), „Czysta i kolorowa Ostróda” (sprzątanie terenu, warsztaty graficzne), „Wymiana ciepła” (zbiórka ubrań), „Uśmiechnij się Ostródo” (dla najmłodszych pacjentów szpitala);
- 2) **Ornecie** – młodzież zorganizowała warsztaty dla seniorów – Uniwersytet dorosłych (uczenie się wzajemne, młodzież - wykładowcami), konferencja o młodości, laboratorium inicjatyw młodzieżowych (3 inicjatywy).
- 3) **Elblągu** – powstał Klub Aktywnej Młodzieży, w ramach którego młodzież zrealizowała sondę uliczną „Za co kocham Elbląg?”, projekt z Aresztem Śledczym w Elblągu – audiobooki dla dzieci osadzonych - z nimi jako lektorami (8 audiobooków dla 8 skazanych), koncert oraz zbiórka na rzecz bezdomnych w Elblągu; pozyskano nowych partnerów i przyjaciół Klubu; zorganizowano szkolenia z organizacji

inicjatyw młodzieżowych, autopromocji, budowania wizerunku, grafiki komputerowej, warsztaty rękodzielnicze i muzyczno-wokalne oraz ze zdrowego odżywiania się.

- 4) Iławie – zorganizowano lekcje nt. samodzielnego przygotowywania i realizacji przedsięwzięć oraz przedsiębiorczości społecznej, przeprowadzono minikonkurs na realizację inicjatyw młodzieżowych.
- 5) Lidzbarku Warmińskim – realizowano działania w ramach sztuki/literatury/muzyki (warsztaty graficzne, koncert muzyczny, wydarzenie muzyczno-literackie pt. „Lidzbarski rozgardiasz”) oraz debatę oksfordzką, wyjazd do teatru do Olsztyna.
- 6) Morağu – zorganizowano warsztaty pt. „Włącz się w działanie”, 6 spotkań dyskusyjnych i nocy filmowych z cyklu „Kino o problemach młodzieży”, warsztaty literackie.
- 7) Dąbrównie – odbyły się cotygodniowe warsztaty dla młodzieży (3 miesiące) zwiększające ich poczucie wartości i sprawstwa; stworzono świetlicę dla klas najstarszych wg pomysłów młodzieży, zagospodarowano przestrzeń szkolną – stworzono patio na zewnątrz wg pomysłów młodzieży, zorganizowano koncert świąteczny, a dochód z organizowanego przy tej okazji kiermaszu przeznaczono na doposażenie świetlicy.

Jednym z najnowszych priorytetów współpracy z organizacjami pozarządowymi jest **Priorytet XIV Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym**. Prezentuje on zadania skierowane do osób w wieku emerytalnym, mieszkańców naszego regionu, które szczegółowo opisane są w innych priorytetach współpracy.

Celem ogólnym realizowanych w powyższym zakresie było: zwiększenie aktywnego udziału osób w wieku emerytalnym w życiu społecznym, kulturalnym oraz edukacyjnym.

W zakresie zaplanowanego zadań dot. współpracy ze środowiskami kombatantów i osób represjonowanych przy organizacji spotkań, konferencji i innych wydarzeń mających na celu podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, szczególnie z udziałem młodzieży szkolnej zrealizowano:

- 1) Uroczystości z okazji imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego - w Olsztynie, Nidzicy, Janowie, w postaci spotkań o roli Marszałka Piłsudskiego w odzyskaniu Niepodległości. Odbiorcami byli kombatanci, uczniowie i mieszkańcy z powiatu olsztyńskiego, lidzbarskiego, nidzickiego i szczycieńskiego oraz ełckiego (Związek Piłsudczyków RP Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego).
- 2) Udział członków Związku Sybiraków oddziału Elbląskiego w uroczystościach Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku, na który przyjeżdżają Związki Sybiraków z całej Polski oraz ze świata (Litwa, Łotwa, Estonia, Ukraina, Białoruś, Anglia, itp.) w zadaniu brało udział 25 osób członków Związku Sybiraków oddział w Elblągu, kombatanci, dzieci i wnukowie Sybiraków oraz młodzież Zespołu Szkół Zawodowych w Elblągu.
- 3) Udział członków Związku Sybiraków oddziału olsztyńskiego w międzynarodowych uroczystościach w związku z 90-tą rocznicą utworzenia Związku Sybiraków organizowanych pod patronatem Związku Sybiraków na Jasnej Górze 5 i 6 maja (m.in.: uroczysty apel pamięci z udziałem pocztów sztandarowych oddziałów i kół Związku Sybiraków z całej Polski, złożenie kwiatów pod Mauzoleum Sybiraków na Jasnej Górze). Uczestnikami zadania w liczbie 54 osób byli zesłańcy Sybiru, młodzież - członkowie Klubu Wnuka Sybiraka oraz nauczyciele szkół w których funkcjonują Kluby Wnuka Sybiraka.
- 4) Obywatelskie obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych VII edycja W zadaniu uczestniczyło ponad 260 osób - odbiorcy to organizacje kombatanckie i osób represjonowanych, młodzież szkolna i akademicka, władze województwa wszystkich szczebli oraz mieszkańcy Olsztyna (Niezależny Związek Żołnierzy Armii Krajowej).
- 5) Uroczystości z okazji 73. rocznicy zakończenia II Wojny Światowej zorganizowały 2 stowarzyszenia: Stowarzyszenie Kombatantów Wojska Polskiego „Przeciwlotnik” oraz Związek Żołnierzy Wojska Polskiego Zarząd Wojewódzki - zorganizowano m.in.: oficjalne obchody z udziałem ok. 300 osób (łącznie w 2 zadaniach) kombatantów, weteranów, organizacji proobronnych, młodzieży, władz wojewódzkich oraz samorządowych; konferencję naukową „Polskie organizacje zbrojne” OBN im. W.

Kętrzyńskiego w Olsztynie. Integracja międzypokoleniowa w postaci wspólnego wyjazdu do muzeów związanych z historią odzyskania przez Polskę niepodległości (42 osoby).

- 6) Upamiętnienie Zbrodni Katyńskiej w 100 rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości poprzez wyjazd ok. 40 osób (młodzież szkolna, przedstawiciele org. kombatanckich, członkowie stowarzyszenia). Zwiedzanie Muzeum Katyńskiego i Palmirów oraz oddanie hołdu pomordowani przy części Epitafijnej Muzeum Katyńskiego, przy Grobie Nieznanego Żołnierza oraz na cmentarzu w Palmirach (Stowarzyszenie Rodzina Katyńska w Olsztynie).
- 7) Cykl spotkań w szkołach i instytucjach kultury połączonych z promocją publikacji historycznej i mający na celu integrację młodzieży ze środowiskiem kombatanatów, osób represjonowanych, zgromadzenia i opracowania materiałów znajdujących się w zbiorach prywatnych kombatanatów, ofiar wojny, osób represjonowanych i repatriantów z Kresów Wschodnich. Spotkania odbyły się w Olsztyn, Orneta, Kętrzyn, Węgorzewo (Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego).
- 8) Uroczystości lokalne z okazji Narodowego Święta Niepodległości – 11 listopada w gminie Grodziczno (Gminna Rada Kobiet Wiejskich w Grodzicznie).

Osiągnięte wskaźniki dot. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym:

- 1) W zakresie **rozwoju kultury fizycznej** zlecono **3 zadania**, w których uczestniczyło łącznie **382 osoby** (łączna kwota dotacji: **80 000 zł**).
- 2) W zakresie **edukacji, profilaktyki i promocji zdrowia publicznego** zlecono zadanie dot. zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie problematyki zdrowego starzenia się – zrealizowano **5 zadań**, w których uczestniczyły łącznie **442 osoby** (łączna kwota dotacji: **9 680 zł**).
- 3) W zakresie **pomocy społecznej** zlecono **8 zadań**, w których uczestniczyły **1003 osoby**; zadania dotyczyły: wspierania aktywności społecznej osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich, wzmacniania i promowania integracji międzypokoleniowej, edukacji obywatelskiej wśród osób starszych, w tym rzecznictwa środowisk seniorskich, partycypacji społecznej oraz rozwoju wolontariatu, organizacji w Olsztynie w pierwszej dekadzie października, jednodniowej XI Wojewódzkiej konferencji z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych obchodzonego 1 października każdego roku (łączna kwota dotacji: **60 000 zł**).
- 4) W zakresie **kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego** zlecono **9 zadań**, w których uczestniczyło łącznie **2 569 osób** (łączna kwota dotacji: **50 000 zł**).
- 5) W zakresie **współpracy międzynarodowej** zrealizowano **1 zadanie**, w którym uczestniczyło ok. **100 osób** (kwota dotacji: **10 000 zł**).
- 6) W zakresie **rozwoju sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego** zlecono **4 zadania**, w których uczestniczyło ok. **500 osób** (kwota dotacji: **15 500 zł**).

Łącznie zrealizowano **39 zadań** bezpośrednio dedykowanym seniorom (również w zakresie integracji międzypokoleniowej), w których wzięło udział ok. 5 000 osób. Kwota udzielonych dotacji to: **240 180 zł**. Należy przy tym podkreślić, że Seniorzy brali udział również w innych zadaniach zlecanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego kierowanych do mieszkańców regionu.

Priorytet V Żywność i ochrona dziedzictwa kulinarnego pojawił się w roku 2017 po raz pierwszy. W roku 2018 w wyniku otwartego konkursu dla organizacji pozarządowych wpłynęło 5 ofert, z czego wszystkie wybrano do realizacji. W projektach wzięło udział min. 100 osób/projekt. Dzięki podjętym działaniom nastąpił wzrost wiedzy dotyczącej żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej wysokiej jakości w województwie warmińsko-mazurskim. W związku z czym cele realizacji zadania publicznego zostały osiągnięte.

Wskaźniki/mierniki, które miały być osiągnięte tj:

- 1) liczba przedsięwzięć mających na celu upowszechnianie wiedzy dot. żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej wysokiej jakości – do 6
- 2) minimalna liczba uczestników projektów realizowanych przez organizacje – 100

zostały zrealizowane.

2. Realizacja zadań publicznych w zakresie współpracy pozafinansowej, tj. bez udzielania dotacji.

Oprócz zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym w trybach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, program współpracy przewidywał realizację wspólnych przedsięwzięć, gdzie organizacje pozarządowe są partnerem Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W zakresie **Priorytetu II Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy** zaplanowano Działanie 2.2.: *Sprzyjanie realizacji przez organizacje pozarządowe działań mających na celu aktywizację zawodową bezrobotnych.*

Osiągnięto następujące wskaźniki:

- 1) liczba Programów Aktywizacji i Integracji realizowanych przez powiatowe urzędy pracy we współpracy z organizacjami pozarządowymi - 1
- 2) liczba bezrobotnych, którzy zostali skierowani do PAI realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi – 61

Program Aktywizacja i Integracja (PAI) realizowany jest przez powiatowe urzędy pracy działające we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej lub podmiotami prowadzącymi działalność statutową na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, zgodnie z przepisami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2018 roku Program we współpracy z organizacją pozarządową realizował PUP w Olecku. Realizacja PAI objęła 61 osób bezrobotnych z terenu powiatu oleckiego. Zajęcia z integracji społecznej prowadziła Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej.

Współpracę pozafinansową podejmowano również w ramach zadań realizowanych w zakresie **Priorytetu III Rozwój kultury fizycznej.**

W ramach tej formy współpracy zorganizowano *Galę Sportu 2018*, która odbyła się 12 kwietnia w Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii w Olsztynie. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wyróżnił najlepszych sportowców z regionu, trenerów prowadzących szkolenia oraz osoby pracujące i działające na rzecz rozwoju sportu w województwie. Podczas Gali przekazano 37 stypendiów sportowych zawodnikom za osiągnięte wyniki sportowe w 2017 r. i 23 nagrody pieniężne (zgodnie z Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego) w łącznej kwocie 84 500,00 zł, w tym 11 nagród pieniężnych zawodnikom za osiągnięte w 2017 roku wyniki, 12 nagród pieniężnych trenerom, których zawodnicy osiągnęli wysokie wyniki sportowe w 2017 roku oraz innym osobom wyróżniającym się osiągnięciami w działalności sportowej na rzecz rozwoju sportu w województwie w roku 2017.

Przyznano również trzy wyróżnienia specjalne dla sportowych osobowości roku 2017, w trzech kategoriach:

- 1) Sportowe odkrycie roku Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- 2) Trener roku sportu młodzieżowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- 3) Sportowiec roku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ponadto podczas *Gali Sportu 2018*:

- wręczono 4 honorowe odznaki „Zasłużony dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego”,
- uhonorowano 2 uczestników XXIII Zimowych Igrzysk Olimpijskich 2018 w Pjongczangu,
- przyznano specjalne wyróżnienia za wybitne osiągnięcia sportowe w triathlonie oraz promocję regionu w kraju i na świecie,
- wyróżniono 21 zawodników sportu młodzieżowego - medalistów Mistrzostw świata i Europy w kategorii młodzieżowca, juniora i juniora młodszego,
- wyróżniono 10 gmin miejskich, które w klasyfikacji Ogólnopolskiego Systemu Sportu Młodzieżowego w 2017 roku uzyskały największą liczbę punktów,
- wyróżniono 3 gminy wiejskie i małomiasteczkowe, które w wojewódzkim współzawodnictwie gmin do 20 tys. mieszkańców prowadzonym przez Warmińsko-Mazurskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe zgromadziły największą liczbę punktów,
- wyróżniono 6 klubów z regionu najwyższej sklasyfikowanych w ogólnopolskim systemie sportu młodzieżowego w 2017 roku.

W 2018 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego włączył się w organizację wielu imprez sportowych, w tym imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, których organizatorami były organizacje pozarządowe. Zostały one wsparte zakupem pucharów, medali i drobnego sprzętu sportowego m.in.: XVII Międzynarodowe Mistrzostwa Polski Seniorów DZ, Mistrzostwa Polski w Motocrossie, III Nocny Bieg na 5 km o Puchar Eugeniusza Jaremko, VIII Turniej Dzikich Drużyn, V Mistrzostwa Służby Więziennej w Regatach Żeglarskich Iława-Siemiany 2018, Mistrzostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego Karate Kyokushin i WKF, Milko Mazury MTB, Skrzat Cup, Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego FOCUS 2018 oraz Mistrzostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego w kategorii Senior, VI Edycja Mistrzostw Polski w Kolarstwie Przelajowym.

Inną formą wsparcia organizacji imprez sportowych oraz wydarzeń sportowych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego było objęcie honorowego patronatu Pana Marszałka nad 20 wydarzeniami o charakterze sportowym.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował również zadania publiczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie **Priorytetu IV Integracja europejska i współpraca międzynarodowa**. W 2018 r. były to:

- 1) Obchody 20. rocznicy powstania Euroregionu Bałtyk w Elblągu (15 lutego), których gospodarzem było Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion Bałtyk. W wydarzeniu wzięła udział delegacja Samorządu Województwa. W obchodach wzięło udział ok. 150 osób. Wkład finansowy Województwa 500 zł.
- 2) Wspólna organizacja z Fundacją Wspierania i Rozwoju Kreatywności udziału drużyny „OlafiOne” reprezentującej Centrum Profilaktyki Uzależnień i Integracji Społecznej w Giżycku w Światowej Olimpiadzie Kreatywności w Knoxville (21-27 maja). Koszty udziału we wspólnej organizacji przedsięwzięcia wyniosły 5 000 zł.
- 3) Wspólna organizacja ze Stowarzyszeniem „Dom Polski” im. F. Chopina w Czerniachowsku pobytu młodzieży polonijnej w Bartoszczach (2-6 czerwca). Koszty udziału we wspólnej organizacji po stronie Samorządu Województwa wyniosły 3 000 zł.
- 4) Wspólna organizacja z Olsztyńskim Oddziałem Związku Ukraińców w Polsce IX Międzynarodowego Festiwalu Programów Radiowych i Telewizyjnych Kalinowe Mosty (2-10 czerwca). W festiwalu wzięło udział ok. 39 osób z Ukrainy, Polski i Białorusi. Koszty udziału we wspólnej organizacji po stronie Samorządu Województwa wyniosły 10 000 zł.
- 5) Wspólna organizacja ze Stowarzyszeniem Wspólnota Polska II edycji obozu pn. „Młodzieżowy Ambasador Polskość”. W obozie wzięło udział około 50 osób. Przedsięwzięcie odbyło się w Ostródzie w dniach 9 – 18 lipca 2018 r. Z budżetu Województwa sfinansowano koszty udziału we wspólnej organizacji w kwocie 15 000 zł.

- 6) Organizacja koncertu w czasie Dni Kultury Polskiej na Rówieńszczyźnie w ramach obchodów 25-lecia działalności Towarzystwa Kultury Polskiej (28 września). W wydarzeniu wzięło udział kilkuset Polaków. Całość finansowego zaangażowanie ze strony Samorządu Województwa w organizację przedsięwzięcia wyniosło 11 143,13 zł.
- 7) Organizacja koncertu na Forum Organizacji Polonijnych Obwodu Kaliningradzkiego poświęconemu 100-leciu odzyskania przez Polskę Niepodległości. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Stowarzyszenie „Dom Polski” im. F. Chopina w Czerniachowsku (22 października). W forum uczestniczyło ok. 150 osób. Łączny koszt udziału Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w XII Forum Organizacji Polonijnych Obwodu Kaliningradzkiego wyniósł 6 971,23 zł.

Ponadto 10 przedstawicieli organizacji pozarządowych uczestniczyło w dorocznym Spotkaniu Partnerów i Przyjaciół Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (15 grudnia) realizujących współpracę międzynarodową; przedsięwzięciu mającym na celu podsumowanie działalności międzynarodowej samorządu województwa i podziękowanie partnerom zaangażowanym w projekty DWM. W tym roku spotkanie poświęcone było współpracy polsko-ukraińskiej. Gośćmi specjalnymi była delegacja z Obwodu Rówieńskiego. W spotkaniu uczestniczyło 105 osób.

W zakresie **Priorytetu VI Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego** zaplanowano Działanie 3: *Wspieranie przez wojewódzkie instytucje kultury, dla których organizatorem jest samorząd województwa nowatorskich projektów amatorskiej twórczości i aktywności kulturalnej w przestrzeni wsi i małych miasteczek regionu oraz popularyzacja najlepszych projektów w ramach upowszechniania dobrych praktyk.*

Instytucje kultury, dla których organizatorem jest samorząd województwa czynnie wspierały działalność organizacji pozarządowych w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego. Podział środków finansowych przeznaczonych na to wsparcie przedstawia się następująco:

Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie – **50 000 zł** (Fundusz Aktywizacji Twórczości Teatralnej)

Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu – **30 000 zł**

Filharmonia Warmińsko-Mazurska im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie – **30 000 zł**

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie – **50 000 zł**

Centrum Spotkań Europejskich Światowid w Elblągu – **30 000 zł**

Centrum Polsko-Francuskie Côtes d’Armor w Olsztynie – **10 000 zł**

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie – **15 000 zł**

Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie – **30 000 zł**

Muzeum Budownictwa Ludowego - Park Etnograficzny w Olsztynku – **30 000 zł**

Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku – **20 000 zł**

Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie – **6 000 zł**

Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku – **20 000 zł**

Łącznie na wsparcie organizacji pozarządowych, działających w obszarze kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego we współpracy z wojewódzkimi instytucjami kultury w roku 2018 przeznaczono **321 000 zł**.

W ramach ww. środków instytucje kultury m.in. pokrywały część kosztów realizacji przedsięwzięć, udostępniały sale i inne pomieszczenia na potrzeby działalności organizacji pozarządowych, udostępniały nagłośnienie i obsługę, współpracowały merytorycznie przy organizacji różnego rodzaju przedsięwzięć np. konkursów, zabaw, koncertów, spektakli, spotkań konsultacyjnych.

Aby pokazać pełny obraz współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi zwrócono się, jak co roku, do wszystkich jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa, w tym jednostek kultury, o przekazanie informacji nt. zakresu realizowanych

zadań we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Z uzyskanych od 38 podmiotów informacji wynika, że:

- 1) 35 instytucji współpracowało w roku 2018 z organizacjami pozarządowymi, w tym wszystkie jednostki kultury.
- 2) Współpracę podjęto z łącznie z **307 organizacjami pozarządowymi realizując łącznie 306 inicjatyw.**

W zakresie **Priorytetu X Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich** podejmowano współpracę w formie niesformalizowanej m.in. poprzez udział Stowarzyszenia Przyjaciół Wsi Zalesie „Zalesianka” z miejscowości Zalesie i Fundacji Na Rzecz Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Jak nie my to kto” (w tym prezentacja miejscowości Zalesie i Żabi Róg) w Dożynkach Prezydenckich Spała 2018.

Ważnym kierunkiem współpracy jest angażowanie organizacji pozarządowych w działania standardowo realizowane przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa, takie jak np. Dożynki Prezydenckie, inne organizowane wydarzenia promujące rozwój społeczności lokalnych na terenach wiejskich. Obecność organizacji pozarządowych przyczynia się do podniesienia jakości i wzbogacenia prezentowanej oferty na organizowanych stoiskach wystawienniczych regionu podczas różnorodnych wydarzeń oraz ciekawszej promocji obszarów wiejskich województwa.

W ramach **Priorytetu XI Polityka społeczna** zaplanowano wspólną realizację zadań z partnerami społecznymi.

Szczególne miejsce zajmuje tu **program „Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020”**, przyjęty Uchwałą Nr 4/39/14/IV Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 20 stycznia 2014 roku. Głównym partnerem Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w opracowaniu i wdrażaniu w/w Programu jest Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa.

W 2018 roku w ramach powyższego programu zrealizowano m.in.:

- 1) 27 września w Olsztynie odbyła się XI Wojewódzka konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pt.: „Europejskie trendy w polityce senioralnej. Silver Learners – Europejska sieć na rzecz poprawy standardów w pracy z seniorami w Europie”. Organizatorem konferencji była Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa z Olsztyna w ramach zadania zleconego przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wśród licznych gości przybyłych na konferencję byli m.in. przedstawiciele lokalnych samorządów, przedstawiciele uniwersytetów trzeciego wieku, przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, reprezentanci instytucji rynku pracy, kultury, oświaty i edukacji oraz organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego (łącznie ok. 150 osób).
- 2) W 2018 r. Federacja FOSa bardzo zaangażowała się w proces powstania Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego, powołanej Zarządzeniem Nr 177/2018 Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 1 października 2018 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 229/2018 Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 20 grudnia 2018 roku. Przedstawiciele FOSy prowadzili spotkania grupy roboczej, tworzyli, przy współpracy z ROPS, zapisy *Zasad wyboru i funkcjonowania Rady* oraz *Zasad organizacji powiatowych konferencji plenarnych środowisk senioralnych*, a w okresie sierpień – wrzesień 2018 r. przeprowadzili konferencje plenarne środowisk seniorskich w kilkunastu powiatach regionu, dzięki którym niemal każdy powiat mógł w sposób demokratyczny wybrać swojego przedstawiciela do wojewódzkiej Rady Seniorów.

W wyniku podejmowanej współpracy Samorząd Województwa Warmińsko Mazurskiego przy znaczącym współdziałaniu organizacji pozarządowych, w roku 2018 zrealizował liczne seminaria, konferencje, debaty i inne spotkania w obszarze polityki społecznej.

Do najważniejszych należały:

1. Konferencja inauguracyjna XX Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, które w roku 2018 przebiegały pod hasłem „RODZINA-DOM-OJCZYŻNA” – Olsztyn, 11 maja 2018 roku.
2. XX Festyn Integracyjny „Jesteśmy razem” – Olsztyn, 12 maja 2018 roku.
3. Zakończenie XX Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny – Bartoszyce, 15 czerwca 2018 roku.
4. Warmińsko-Mazurskie Dni z Ekonomią Społeczną – Olsztyn, 8 czerwca 2018 r.
5. XI Wojewódzka Konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pod hasłem „Europejskie trendy w polityce senioralnej. Silver Learners – Europejska sieć na rzecz poprawy standardów w pracy z seniorami w Europie”, Olsztyn, 27 września 2018 r.
6. Uroczysta inauguracja działalności Społecznej Rady Seniorów Województwa Warmińsko – Mazurskiego - Olsztyn, 4 października 2018 r.
7. Konferencja Podsumowująca XX Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny – Olsztyn, 26 października 2018 roku.
8. VIII Wojewódzka Konferencja w ramach Kampanii „Biała Wstążka” zatytułowana „Współczesne oblicza przemocy” – Nowe Miasto Lubawskie, 23 listopada 2018 r.
9. Widowisko profilaktyczne „Z-NOWU-NA-NOWO” – Mrągowo, 13 grudnia 2018 r.

W organizacji i przebiegu powyższych przedsięwzięć licznie uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych, aktywnie włączając się tym samym w budowanie i kreowanie pozytywnego wizerunku współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami obywatelskim. Jako szczególnie zaangażowane w powyższą współpracę należy wymienić następujące organizacje:

- ✓ Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa w Olsztynie.
- ✓ Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie.
- ✓ Katolickie Stowarzyszenie „CIVITAS CHRISTIANA” Oddział Okręgowy w Olsztynie.
- ✓ Forum Prorodzinne – Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych.
- ✓ Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN w Elblągu.
- ✓ Fundacja Instytut Badań i Edukacji Społecznej w Olsztynie.
- ✓ Fundacja Alternatywnej Edukacji „ALE”, Zyzdrojowy Piecek.

Szczególnym obszarem współpracy pozafinansowej jest obszar tematyczny zawarty w **Priorytecie XIV Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym**. Realizacja zadań w ramach tego priorytetu obejmowała m.in. działalność na rzecz środowisk kombatanckich i osób represjonowanych i wymagała większego, niż w pozostałych obszarach, włączenia się bezpośredniego samorządu z uwagi na starzenie się członków stowarzyszeń kombatanckich i coraz większą trudność w podejmowaniu przez nich zadań. Wsparto również wydarzenia realizowane przez środowiska seniorów. Szczególnym rodzajem przedsięwzięć były zadania realizowane przez organizacje pozarządowe z okazji obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości.

Zrealizowano lub wsparto:

- 1) organizację w Olsztynie spotkania opłatkowego dla członków Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych z siedzibą w Iławie – 30 stycznia,
- 2) organizację 6 marca i 4 września sesji plenarnych Warmińsko-Mazurskiej Delegatury Obywatelskiego Parlamentu Seniorów,
- 3) 27 kwietnia zorganizowano trzy spektakle taneczno-teatralnych KIERUNEK NIEZNANY z okazji 100-lecia Niepodległości Państwa Polskiego w sali widowiskowej Centrum Edukacji i Inicjatywy Lokalnych w Olsztynie – dla młodzieży i członków organizacji seniorskich,

- 4) 28 kwietnia zorganizowano wyjazd delegacji kombatantów ZKRP i BWP do Gołdapi oraz uczestnictwo w pogrzebie zasłużonego Prezesa Koła w Gołdapi,
- 5) 29 czerwca udzielono wsparcia rzeczowego wyprawy rowerowej na Kresy Wschodnie II RP pt. „Światło Pamięci – Śladami Polskiej Historii”, na wniosek Stowarzyszenia Rodzina Katyńska z Olsztyna,
- 6) zapewniono transport dla uczestników organizowanej przez Krajowy Instytut Akcji Katolickiej Sztafety ku czci Męczenników Stanu Wojennego im. Ks. Jerzego Popiełuszki, Olsztyn-Warszawa (13-14 września),
- 7) 19 września zorganizowano wyjazd do Warszawy delegacji Warmińsko-Mazurskiego Stowarzyszenia Polskich Dzieci Wojny w Olsztynie w celu uczestnictwa w II Kongresie Polskich Dzieci Wojny w Sejmie RP w Warszawie,
- 8) udzielono pomocy merytorycznej i zapewniono transport dla delegacji kombatantów z Francji, którzy przyjechali na uroczyste obchody 79. rocznicy powołania Służby Zwycięstwu Polski oraz na wizytę studyjną na zaproszenie Niezależnego Związku Żołnierzy Armii Krajowej - 26-29 września,
- 9) 01. października zorganizowano wyjazd do Warszawy na III Ogólnopolską Sesję Plenarną Obywatelskiego Parlamentu Seniorów dla delegacji OPS z Warmii i Mazur,
- 10) Wsparto organizację w dniu 05. października obchodów 30-lecia powstania Stowarzyszenia Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę,
- 11) Zapewniono transport do Warszawy dla członków Polskiego Związku Emerytów i Rencistów w Olsztynie w celu uczczenia 100-lecia odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej – 27 października,
- 12) 09. listopada samorząd Województwa zorganizował uroczysty koncert z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej. Podczas koncertu wyróżniono kombatantów wskazanych przez organizacje kombatanckie, które współpracowały z Samorządem Województwa w latach 2010-2017 w ramach Warmińsko-Mazurskiej Rady do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych pamiątkowym odznaczeniem Orła Białego.

Ponadto w ramach tego zadania przedstawiciele Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego uczestniczyli w wydarzeniach na zaproszenie organizacji pozarządowych, przede wszystkim w uroczystościach o charakterze patriotycznym czy integrującym środowiska seniorskie. Udzielano również pomocy i informacji osobistej oraz telefonicznej zainteresowanym kombatantom oraz członkom organizacji seniorskich.

17 kwietnia 2018 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął do realizacji projekt Warmińsko-Mazurska Karta Seniora. Służy on realizacji następujących celów:

- o zwiększeniu dostępu Seniorom do usług kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, sportowych, socjalnych, turystyczno-rekreacyjnych oraz innych dedykowanych im usług i produktów przez Partnerów projektu;
- o promowaniu przedsiębiorców i instytucji jako przyjaznych Seniorom („srebrna gospodarka”);
- o zwiększeniu dostępu Seniorom do usług i produktów sprzedawanych przez instytucje i przedsiębiorstwa w całej Polsce – m.in. we współpracy z innymi samorządami województw;
- o wsparciu Seniorów poprzez wzmocnienie ich kondycji finansowej;
- o promocji Województwa Warmińsko-Mazurskiego jako przyjaznego Seniorom.

Projekt ten spotkał się z pozytywnym odbiorem mieszkańców województwa w wieku powyżej 60 r.ż. W jego promocję aktywnie włączyły się organizacje seniorskie. Podczas ich spotkań przedstawiciel Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego informował o założeniach projektu i możliwości otrzymania Warmińsko-Mazurskiej Karty Seniora. Do końca 2018 r. wydanych zostało 1750 kart. Do projektu przystąpiło 18 firm i instytucji oraz 2 samorządy gminne.

Kolejnym obszarem współpracy z organizacjami pozarządowymi było wsparcie zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach **promocji regionu**. W tym zakresie wsparto 6 wydarzeń organizacji pozarządowych kwotą łączną 46 265,35 zł. Wsparto organizację Światowego Dnia Walki z Cukrzycą (Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Koło Miejsko-Powiatowe w Działdowie), XXV Otwartych Żeglarskich Mistrzostw Polski Dziennikarzy (Warmińsko-Mazurskie Towarzystwo Żeglarskie), VII edycji Sportowych Zawodów Rodzinnych w Strzelaniach Parkurowych na strzelnicy PZŁ Olsztyn-Gutkowo (Polski Związek Łowiecki), wyjazd delegatek z Warmii i Mazury na X Ogólnopolski Kongres Kobiet, który odbył się w Łodzi w dniach 16-17 czerwca 2018 r. (Stowarzyszenie Kongres Kobiet), XII edycję Światowych Dni Bajki, które odbyły się w dniach 24-26 maja 2018 r. w Olsztynie (Stowarzyszenie Bajka z Olsztyna), „Wieczór Pieśni Patriotycznych” (Pluski, 17 listopada 2018 r. - Społeczno-Kulturalne Stowarzyszenie Miłośników Plusk, Południowej Warmii i Galindii Zachodniej).

3. Wsparcie działalności organizacji pozarządowych w ramach programów współfinansowanych ze środków europejskich (wybrane informacje)

Analizując informację uzyskaną z Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego nt. aktywności organizacji pozarządowych w ramach RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020 (stan na dzień 31.12.2018 r.) stwierdzić należy, że:

- 1) 18,56% wszystkich wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach wszystkich działań i poddziałań RPO są to wnioski organizacji pozarządowych (930 wniosków na 5 010 ogółem);
- 2) 19,5% dofinansowanych projektów realizowanych jest przez organizacje pozarządowe (336 na 1723).
- 3) Wartość środków UE pozyskanych przez organizacje pozarządowe w ramach w/w projektów to 549 525 217,34 zł (20,53% wartości dofinansowań ogółem).
- 4) Najwięcej dofinansowanych projektów organizacji pozarządowych było w zakresie następujących działań/poddziałań RPO:
  - * 2.1. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej (24,75% umów)
  - * 2.2.1. Podniesienie jakości oferty edukacyjnej ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych uczniów - projekty konkursowe (31,85% umów)
  - * 2.2.2. Podniesienie jakości oferty edukacyjnej ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych uczniów – projekty ZIT bis Elbląg (36,36% umów)
  - * 2.3.1. Rozwój kompetencji i umiejętności osób dorosłych z grup faworyzowanych (25% umów)
  - * 6.1.1. Dziedzictwo kulturowe (36,84% umów)
  - * 6.2.2. Szlaki wodne i nabrzeża (100% umów – 2)
  - * 10.2. Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia – projekty konkursowe (39,22% umów)
  - * 10.3. Rozwój samozatrudnienia (70,59% umów)
  - * 10.5. Wsparcie pracowników i osób zwolnionych poprzez działania outplacementowe (100% umów – 3)
  - * 10.6. Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe
  - * 10.7. Aktywne i zdrowe starzenie się (60% projektów)
  - * 11.1.1. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym - projekty konkursowe (47,87% umów)
  - * 11.2.3. Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym - projekty konkursowe (64,29% umów – 27)
  - * Wsparcie przedsiębiorczości społecznej (100%)

Dużym zainteresowaniem organizacji pozarządowych cieszyło się Działanie 11.1, którego celem jest aktywizacja społeczna indywidualnych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem poprzez poprawę i wzmocnienie ich sytuacji społeczno-zawodowej. Uczestnicy projektów poprzez wsparcie dostają szansę na zmianę dotychczasowego życia. Aktywizacja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym opiera się na indywidualnej ścieżce ich rozwoju. Osoby uczestniczące w projektach oraz ich otoczenie wspiera się z wykorzystaniem tzw. instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym. Mogą one korzystać z wielu możliwości wsparcia, m.in.: uczestnictwa w zajęciach rozwijających umiejętności i kompetencje społeczne, korzystać z usług trenera pracy, doradcy zawodowego, brać udział w stażach czy praktykach zawodowych. Dzięki tym formom aktywizacji i integracji, wspomniane osoby zwiększą swoją szansę na znalezienie pracy. Osoby takie mogą być również wspierane poprzez udział w zajęciach realizowanych przez Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej czy też Zakłady Aktywności Zawodowej.

Ponadto organizacje pozarządowe chętnie sięgały po środki finansowe w ramach Działania 11.2, którego celem jest koncentracja wsparcia na eliminowaniu dysfunkcji osób w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Udział rodziny w projekcie ma doprowadzić do aktywniejszego uczestnictwa w życiu społecznym oraz powrotu na rynek pracy. Działania te, to element profilaktyki pomagającej niwelować zjawisko dziedziczenia biedy. W ramach projektów z Działania 11.2 rodziny mogą zostać objęte szerokim katalogiem form wsparcia odpowiadającym ich problemom i potrzebom. Mogą korzystać np. z poradnictwa specjalistycznego (prawne, psychologiczne, rodzinne), szkoły dla rodziców, zajęć z wychowania bez przemocy, poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych, asystenta rodziny, wsparcia ofiar przemocy domowej i/lub programów korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy, pobytu w mieszkaniach treningowych, teleopieki i wielu innych.

Organizacje pozarządowe w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020** za pośrednictwem lokalnych grup działania składają wnioski o przyznanie pomocy na operacje w ramach poddziałania 19.2 *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* z wyłączeniem projektów grantowych oraz operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej. Lokalne grupy działania mają możliwość składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje własne, na projekty grantowe oraz w ramach poddziałania 19.3 *Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania*.

- 1) Liczba wniosków o dofinansowanie złożonych przez organizacje pozarządowe w roku 2018 wynosiła 47. W porównaniu ze wszystkimi złożonymi wnioskami stanowi to około 20%.
- 2) Wartość wnioskowanej kwoty pomocy wynosi 5 666 541,25 zł. W porównaniu ze wszystkimi złożonymi wnioskami stanowi to około 20%.
- 3) Liczba podpisanych umów z organizacjami pozarządowymi wynosi 41. W porównaniu ze wszystkimi zawartymi umowami jest to około 18%. Wartość zakontraktowanej pomocy wynosi 5 065 344,00. zł. W porównaniu ze wszystkimi beneficjentami stanowi to około 18%.

OBSZAR WSPÓLPRACY:
WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY WSPÓLPRACY, TWORZENIA WARUNKÓW
DO SPOŁECZNEJ AKTYWNOŚCI

1. Kampania społeczna „Wspieram Region – przekaz 1% podatku OPP z Warmii i Mazur”.

Od 2003 r. możemy przekazywać 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji posiadających status pożytku publicznego (OPP), aby wesprzeć ich działalność statutową. Co roku z możliwości tej korzysta coraz więcej mieszkańców Warmii i Mazur (w 2018 - 462 tys. osób, a w 2017 - 440 tys. osób). W 2018 roku **327 OPP z Warmii i Mazur** (w 2017 – 313) uzyskało łącznie **4 782 tys. zł** (w 2017 r. - 4 567 tys. zł) zadeklarowanych przez mieszkańców naszego regionu. Łącznie podatnicy z naszego województwa zadeklarowali 1% podatku 2 349 organizacjom, a była to kwota **19 978 tys. zł** (w 2017 - 17 394 tys. zł). Należy podkreślić utrzymującą się w tym zakresie tendencję wzrostową.

Co roku, aby zwiększyć udział mieszkańców Warmii i Mazur w przekazywaniu 1% podatku organizacjom pożytku publicznego działającym w regionie, Samorząd Województwa przeprowadza kampanię zachęcającą podatników do pozostawiania swojego 1% podatku w regionie (kampania realizowana od 2010 r.). Do współpracy przy tej akcji zaprasza Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Działalność edukacyjną w tym zakresie prowadzą również samorządy lokalne i same organizacje pozarządowe. Ma to niewątpliwie wpływ na coraz częstsza świadomą decyzję dot. wsparcia organizacji pożytku publicznego przez mieszkańców województwa.

Kampania społeczna „WSPIERAM REGION – przekaz 1% podatku OPP z Warmii i Mazur” realizowana była przez Departament Koordynacji Promocji Urzędu Marszałkowskiego. Czas trwania akcji: luty - kwiecień 2018 r. Przebiegała ona w różnych formach, m.in.: strona internetowa: wspieramregion.pl (aktualizacja treści na stronie, aktualizacja bazy OPP, min. 20 tys. unikalnych użytkowników przez okres trwania kampanii), konferencja prasowa z udziałem Marszałka Województwa i przedstawicieli Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Izby Skarbowej w Olsztynie, cykl artykułów w prasie (Gazeta Olsztyńska i Dziennik Elbląski, w magazynie Made in Warmia & Mazury), kampania w Internecie, Radiu Olsztyn, rozesłanie plakatów do samorządów lokalnych (z prośbą o włączenie się do akcji) oraz do Urzędów Skarbowych w regionie (również ekspozycja roll-upów, dystrybucja ulotek), ekspozycja grafiki akcji w okresie luty-kwiecień na 3 billboardach zlokalizowanych w Olsztynie, emisja reklamy na ekranach LED/LED CITY w Olsztynie, Elblągu i Elku w bezpośrednim sąsiedztwie/okolicy siedzib urzędów skarbowych. Ogólny koszt akcji wyniósł 49 653,81 zł.

2. Szkolenia, konferencje, seminaria, spotkania informacyjne wzmacniające kompetencje członków organizacji pozarządowych, aktywnych liderów lokalnych.

1) W obszarze rynku pracy i aplikowania o fundusze europejskie:

W ramach **Priorytetu II Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy** podjęto działanie: Rozwój warunków sprzyjających skutecznej aplikacji organizacji pozarządowych o środki EFS (w ramach PO WER i RPO WiM 2014-2020) oraz zwiększanie jakości realizowanych zadań publicznych, poprzez wsparcie informacyjne, edukacyjne i doradcze.

Osiągnięto następujące wskaźniki:

- 1) liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych uczestniczących w szkoleniach, spotkaniach informacyjnych i warsztatach – 22
- 2) liczba projektów złożonych przez organizacje pozarządowe w ramach ogłaszanych konkursów – 54
- 3) liczba podpisanych z organizacjami pozarządowymi umów na realizację projektów organizacji pozarządowych – 31

W 2018 r. Punkt Informacyjny Wydziału Obsługi Funduszy Europejskich zorganizował dwa szkolenia dla 5 grup - dla potencjalnych beneficjentów PO WER i RPO WiM z zakresu przygotowania wniosków o dofinansowanie i realizacji projektów.

W 2018 r. odbyły się również 3 spotkania informacyjne dotyczące 7 konkursów w:

- Poddziałaniu 1.2.1 *Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego POWER PO WER* (Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe)
- 10.2 *Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia* – projekty konkursowe
- 10.4 *Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3* - projekty konkursowe.

2) W obszarze działalności na rzecz młodzieży

Celem zadań realizowanych w ramach **Priorytetu XII Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży** jest właśnie m.in. tworzenie sprzyjających warunków do społecznej aktywności młodzieży w różnych formach i obszarach tematycznych. Cel ten był realizowany w ramach zadań zleconych, które wymienione są w załączniku do niniejszego sprawozdania.

W celu wsparcia edukacyjnego, wymiany doświadczeń a także integracji środowisk działających na rzecz młodzieży, w dniu 19 kwietnia 2018 roku Samorząd Województwa, we współpracy ze Stowarzyszeniem Olsztyn 2.0 zorganizował seminarium pt. „Młodzież w praktyce – wokół wspierania inicjatyw młodzieżowych”. W seminarium wzięło udział ok. 70 osób. Głównym tematem prezentacji były inicjatywy młodzieży podejmowane w ramach Olimpiady „Zwolnieni z Teorii”, której pomysłodawcą i realizatorem jest Fundacja Social Wolves z Warszawy. Odbyła się również dyskusja nt. warunków wsparcia młodzieży (koszt seminarium ze strony Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego: ok. 3000 zł).

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń można stwierdzić, że wciąż nie jest zaspokojona potrzeba wspierania inicjatyw młodzieżowych, nie istnieje system wsparcia, dzięki któremu możliwe byłoby stałe rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich młodzieży. Tego typu inicjatywy podlegają corocznym zasadom konkursowym, co nie przyczynia się do stabilności i rozwoju programu. Wyjątkiem jest tu funkcjonowanie Olimpiady Zwolnieni z Teorii, stworzonej przez młodzież i dla młodzieży, bez oparcia się na środkach publicznych i procedurach z tym związanych. Mówiąc o wsparciu inicjatyw młodzieżowych konieczna jest wciąż systematyczna wymiana doświadczeń pomiędzy realizatorami tych działań oraz stała ich promocja.

3) Pozostałe szkolenia, konferencje, działania mające wpływ na rozwój aktywności społecznej realizowane przy wsparciu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego – w ramach zadań zleconych z zakresu Priorytetu XIII Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego

W 2018 r. zrealizowano:

- Konferencję pn. „Kobieta na straży...” podczas której zaprezentowano dorobek kobiet-strażaczek. Wysłuchano referatów. Uczestniczyło ponad 60 osób (Oddział Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie).

- Projekt skierowany do uczniów 20 placówek oświatowych z Olsztyna i powiatu olsztyńskiego (610 uczniów i 40 nauczycieli) dot. aktywności społecznej i postaw obywatelskich – zapoznanie z działalnością organizacji pozarządowych i praktycznym działaniem na przykładzie wolontariatu przyrodniczego. Liczba uczniów – członków Klubów wolontariatu przyrodniczego – 180 (12 klubów). Była to kontynuacja wcześniej podjętych działań – funkcjonuje już 20 klubów tego typu w szkołach (Fundacja Albatros z Bukwałdu).
- Akademię Liderów Pozarządowych „ALPY” - 10 osób reprezentujących 10 organizacji z co najmniej 3 powiatów ukończyło Akademię w wymiarze 30h szkoleniowych, 6 godz. doradztwa i 1 sesji mentoringowej. Tematyka: budowanie marki, organizacji, prowadzenie dialogu międzysektorowego, profesjonalizacja usług (Fundacja Alternatywnej Edukacji ALE z Piecek).
- Wsparto działania Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego: organizację posiedzeń, przepływ informacji, promocję (Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych).
- 2-dniową tradycyjną już konferencję UTW z Warmii i Mazur (przedstawiciele 19 UTW) dot. aktywizacji seniorów, najważniejszych problemów/wyzwań, wdrażania seniorów do aktywności w społeczności lokalnej. Łącznie wzięło udział 150 uczestników (Elcki Uniwersytet Trzeciego Wieku).
- Zajęcia edukacyjne dla 60 osób z 7 powiatów w zakresie problematyki zaginięć osób. Współpracowano z Grupą Poszukiwawczo-Ratowniczą OSP Klebark Wielki. Uczestniczyli wolontariusze PCK, OSP i WOPR. Grupa Ratownictwa PCK Olsztyn zwiększyła liczbę wolontariuszy o 14 osób. Dopusażono i przeszkolono jej członków m.in. z KPP (Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy PCK).
- Szkolenia dla wolontariuszy PCK (pierwsza pomoc, zasady zarządzania kryzysowego, itp.) 120 osób uczestniczyło w projekcie; pozyskano 31 nowych wolontariuszy, wolontariusze przeprowadzili 35 akcji prospołecznych. W WM oddziale okręgowym PCK działają 143 grupy wolontariuszy (Szkolne Koła PCK, Grupy Społecznych Instruktorów Młodzieżowych, Grupy Ratownictwa i Grupa Pomocy Humanitarnej) - Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy PCK.
- 2-dniowa konferencja naukowa – VI Ogólnopolska Konferencja Naukowa – Działalność Organizacji Pozarządowych „Organizacje pozarządowe w stuleciu Polski niepodległej” na UWM w Olsztynie, na Wydziale Prawa i Administracji (Związek Stowarzyszeń „Razem w Olsztynie”).
- 49 osób wzięło udział w wojewódzkiej konferencji nt. „Rozwój kompetencji społecznych organizacji działających na rzecz osób Głuchych”. Pozyskano wiedzę nt. źródeł finansowania organizacji oraz funkcjonowania osób głuchych w organizacji (Olsztyńskie Stowarzyszenie Głuchych).
- Zorganizowano 3 formy warsztatowe i konferencję podsumowującą projekt „Akademia Liderów – wychowujemy z pasją” inspirujący do działania w społeczności lokalnej uczniów szkół w Olsztynie, Elblągu i Kozłowie (łącznie 60 osób). Tematem była: ekonomia społeczna, pomaganie i współpraca ze środowiskiem seniorów (Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Warmińsko-Mazurska).
- W ramach kontynuacji projektu z roku 2017 dot. szkolenia liderów UTW Warmii i Mazur, w 2-dniowym szkoleniu uczestniczyło 45 osób, członków zarządów UTW z regionu. Tematyka to: pozyskiwanie środków na działalność, warsztaty wypełniania ofert, sztuka wystąpień publicznych (Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku Warmii i Mazur).
- Odbyło się 2-dniowe szkolenie dla liderek Amazonek: 20-osobowa grupa liderek zdobyła wiedzę z zakresu budowania silniejszych organizacji Warmińsko-Mazurskiej Unii Amazonek (warsztaty z komunikacji i tego jak uaktywnić członków organizacji) - Olsztyńskie Towarzystwo Amazonki.
- Odbyły się 3 jednodniowe szkolenia NGO (8h), 31 osób (osoby powtarzały się) nt. działalności starażniczej, rzeczniczej, współpracy i planowania strategicznego (Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych).

Najważniejszą rocznicą obchodzoną w roku 2018 w całej Polsce to 100-lecie Odzyskania przez Polskę Niepodległości oraz 100-lecie uzyskania przez Polki praw wyborczych. Zadania wpisujące się w obchody

tych rocznie realizowały również organizacje pozarządowe. Poniżej przedstawiono tylko przykłady wydarzeń dofinansowywanych w ramach zadań z zakresu rozwoju sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego:

- 198 osób wzięło udział w 8 comiesięcznych spotkaniach z okazji 100-lecia uzyskania przez Polki praw wyborczych. 56 osób uczestniczyło w warsztatach dot. kokardy narodowej. Kokardy wręczono podczas konferencji wojewódzkiej pt. „100-lecie praw wyborczych kobiet” w Elblągu (Liga Kobiet Polskich, Oddział Terenowy w Elblągu).
- Odbyła się konferencja edukacyjna w Elblągu z okazji 100-lecia uzyskania praw wyborczych kobiet. Uczestniczyli głównie przedstawiciele UTW z regionu (Uniwersytet Trzeciego Wieku i Osób Niepełnosprawnych w Elblągu).
- Opracowano zakładki książkowe z biogramami 40 kobiet działających na terenie Warmii i Mazur. Opracowanie merytoryczne lekcji/zajęć obywatelskich Szlakiem Kobiet (Fundacja "Inicjatywa Kobiet Aktywnych").
- Zrealizowano projekt: Lidzbark Miastem Kobiet Znamienitych, którego celem była prezentacja kobiet z Lidzbarka Warmińskiego i zwrócenie uwagi na ich rolę w kreowaniu lidzbarskiej rzeczywistości. Zorganizowano wystawę fotografii wieloformatowych (25) kobiet pełniących różne funkcje społeczne i zawodowe. Odbyły się również prezentacja filmowa, wykłady, spotkanie autorskie. W sesjach fotograficznych uczestniczyło 327 kobiet (Stowarzyszenie Kobiet „Miej Marzenia”).
- Zrealizowano film dokumentalny „W szkole Rodła” ZSE-H w Olsztynie, który zaprezentowano podczas konferencji „Obywatele Warmii i Mazur – Polacy spod Znak Rodła” (Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Olsztynie).

Wsparto również 7 projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych, do których organizacja potrzebowała środków finansowych, jako wkład własny. Były to działania z obszaru kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, integracji międzypokoleniowej, rozwoju wolontariatu przyrodniczego, działalności edukacyjnej młodzieży oraz rozwoju turystyki.

Kolejnym cyklicznym wydarzeniem organizowanym przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest Warmińsko-Mazurskie Forum Organizacji Pozarządowych, podczas którego poruszane są zagadnienia istotne dla rozwoju sektora pozarządowego. W roku 2018 tematem przewodnim był: **fundraising** w praktyce – zasady, skuteczność w pozyskiwaniu środków finansowych, dobre praktyki z Polski i regionu Warmii i Mazur. Pozyskiwanie środków finansowych spoza sektora finansów publicznych to umiejętność dająca większą niezależność organizacjom w realizacji zadań statutowych. Podczas Forum nagrodzono również laureatów konkursu „Godni Naśladowania”. W konferencji 11 czerwca uczestniczyło ok. 150 osób.

4) Działania w zakresie wsparcia informacyjnego, edukacyjnego organizacji pozarządowych dot. konkursów na dofinansowanie projektów z funduszy UE w ramach RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

Departament Koordynacji Promocji prowadzi zarówno działania informacyjne, jak i promocyjne mające na celu zwiększenie absorpcji środków w ramach RPO WiM 2014-2020. Wśród tych działań są zadania realizowane przez Zespół Promocji RPO.

Główną grupą docelową byli potencjalni beneficjenci RPO WiM, **w tym między innymi organizacje pozarządowe**, w stosunku do których w 2018 roku prowadzono następujące działania komunikacyjne:

1. Organizacja 6 konferencji poświęconych wdrażaniu RPO WiM, w tym:

- 1 konferencji tematycznej w Olsztynie, w której uczestniczyło 206 osób, na której zapewniono wsparcie zwiększające dostępność wydarzenia dla osób z niepełnosprawnościami.
  - 5 konferencji prasowych podczas podpisywania umów o dofinansowanie, łącznie dla 311 osób.
2. Publikacja 20 ogłoszeń i artykułów prasowych o wdrażaniu Programu, tj. m.in. spotkaniach z potencjalnymi beneficjentami, naborze kandydatów na ekspertów RPO WiM oraz ogłoszonych naborach wniosków. Publikacje ukazały się w Gazecie Olsztyńskiej i Dzienniku Elbląskim.
  3. Organizacja 9 szkoleń online (webinariów) dla adresatów Programu. W webinarach uczestniczyło 687 osób. Nagrania ze szkoleń, umieszczone na youtube, obejrzało ponad 1 800 osób. Szkolenia z poniższych tematów były adresowane do organizacji pozarządowych:
    - „Doświadczenia projektodawców i uczestników finansowanych z RPO WiM 2014-2020”,
    - „Chcesz pomóc wykluczonym społecznie? Powiemy Ci, jak to zrobić!”.
  4. Organizacja 67 poświęconych naborom spotkań informacyjnych dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, w których uczestniczyło 1 454 osób.
  5. Organizacja 71 szkoleń dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu, w których uczestniczyło 1 780 osób. Tematyka szkoleń dotyczyła m.in.: przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów, rozliczania wniosków o płatność, kwalifikowalności wydatków EFS i EFRR, prawa zamówień publicznych i zasady konkurencyjności, dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
  6. Organizacja kampanii medialnej o szerokim zasięgu pn. „Otwieramy szuflady, uwalniamy pomysły”.
  7. Organizacja w Elblągu imprezy plenerowej promującej RPO WiM pt. „Rozkręcamy Powszechny Optymizm”, której celem było pokazanie efektów oddziaływania Funduszy Europejskich w województwie. Podczas niej zaprezentowały się również 2 organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka” i Integracyjny Klub Sportowy „ATAK”.
  8. Realizacja 16 minireportaży obrazujących projekty dofinansowane z RPO WiM.
  9. Emisja spotu promującego RPO WiM oraz minireportaży na antenach telewizji lokalnych i regionalnej.

Zadania realizowane przez Punkty Informacji o Funduszach Europejskich:

W ramach Departamentu Koordynacji Promocji działają trzy punkty Informacyjne: Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Olsztynie oraz Lokalny Punkt Informacyjny w Ełku i Elblągu.

Usługi świadczone przez Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich obejmują konsultacje telefoniczne, pisemne i e-mailowe, bezpośrednie i indywidualne konsultacje u klienta, w tym konsultacje przeprowadzane dla przedsiębiorców oraz opcjonalnie – dla NGO i/lub JST zamierzających skorzystać z konsultacji na etapie przygotowania wniosku bądź realizacji projektu. PIFE organizuje również spotkania informacyjne dla potencjalnych beneficjentów FE dotyczące założeń konkursowych gdzie m.in. aplikować mogą NGO.

Punkty Informacyjne zobowiązane są do świadczenia konsultacji na etapie przygotowania wniosku o dotację oraz konsultacji na etapie realizacji projektu w odniesieniu do właściwego dla województwa RPO oraz programów krajowych perspektywy 2014-2020. Usługi świadczone przez PIFE nie obejmują wypełniania dokumentacji na rzecz klienta przez specjalistów ds. FE.

Aby zbliżyć się do klienta i ułatwić mu dostęp do kompleksowej informacji, Sieć PIFE organizuje również Mobilne Punkty Informacyjne, które funkcjonują na zasadzie dyżurów zamiejscowych. Organizujemy ok. 10 dyżurów miesięcznie w całym województwie, które odbywają się głównie w Urzędach Gmin i Miast. Harmonogram dyżurów zamieszczany jest na stronie internetowej www.rpo.warmia.mazury.pl oraz www.funduszeuropejskie.gov.pl przed rozpoczęciem danego miesiąca. Organizowane są również stoiska informacyjno-promocyjne podczas wydarzeń plenerowych, konferencji itp.

W zakresie wsparcia informacyjnego, edukacyjnego i doradczego organizacji pozarządowych w 2018 r. dot. projektów realizowanych w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020** w dniach 13-14 grudnia zostało zorganizowane przez Biuro Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich spotkanie

szkoleniowo-informacyjne. Celem spotkania była między innymi wymiana dobrych praktyk w dziedzinie praktycznego funkcjonowania programu wdrażającego działania LEADER oraz realizowanych w ramach tego działania projektów, związanych bezpośrednio z rozwojem obszarów wiejskich. Istotnym było przedstawienie możliwości współpracy z partnerami międzynarodowymi, podsumowanie wdrażania PROW 2014-2020 w zakresie działania LEADER, promocja lokalnych produktów i usług z regionu Warmii, Mazur i Powiśla objętego daną LSR oraz znakowanie szlaków turystycznych. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich lokalnych grup działania z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. 11 lokalnych grup działania reprezentowało około 30 osób.

Ponadto w ramach ogłoszonego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi konkursu nr 2 dla Partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy” złożyła wniosek o wybór operacji do realizacji w ramach planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Tytuł operacji: „Forum LGD i LGR Warmii i Mazur 2018”. Kwota kosztów kwalifikowalnych do refundacji z budżetu Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich wynosi 22 835,12 zł brutto.

3. Wsparcie rozwoju wolontariatu.

Rozwój wolontariatu w regionie zaplanowany jest głównie w zakresie **Priorytetu XIII Rozwój sektora pozarządowego w województwie warmińsko-mazurskim**. Jednym z zadań w ramach tego priorytetu jest: **rozwój wolontariatu**. Zaangażowanie w wolontariat jest podstawą rozwoju organizacji pozarządowych i aktywności społecznej. Cel ten podkreślany jest w dokumentach strategicznych regionu, jako ważny czynnik rozwoju kapitału społecznego. Udział wolontariuszy oraz zaangażowanie pracy społecznej członków organizacji w realizacji zadań publicznych jest również **kryterium strategicznym wyboru ofert** konkursowych we wszystkich obszarach współpracy. Ponad 13% wartości zrealizowanych w roku 2018 zadań zleconych organizacjom przez Samorząd Województwa stanowiła praca społeczna członków i wolontariuszy.

Rozwój wolontariatu w różnych obszarach życia społecznego wspierany był poprzez realizację 9 zadań zleconych (na łączną kwotę dotacji 51 000 zł), w szczególności dot. wsparcia organizatorów wolontariatu i promocji wolontariatu.

Szczególnie ważne w tym obszarze jest podziękowanie wolontariuszom za ich pracę i zaangażowanie. Jak co roku Samorząd Województwa wsparł Regionalne Centrum Wolontariatu z Elbląga przy organizacji **Konkursu „Barwy Wolontariatu”** oraz obchodów Międzynarodowego Dnia Wolontariusza (5 grudnia - ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją z 1985 roku). RCW organizuje regionalny etap konkursu od 2002 r., natomiast Samorząd Województwa wspiera go finansowo od 2012 r. Pracownik Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego wziął udział w komisji oceniającej wnioski do nagród wolontariuszy w Konkursie „Barwy Wolontariatu”. Napłynęło 57 wniosków (w 2017 – 54) na które składały się opisy sylwetek wolontariuszy, do oceny, z czego kapituła wyłoniła 12 laureatów. Samorząd wziął udział w organizacji gali w obchodach Międzynarodowego Dnia Wolontariusza w wymiarze regionalnym (Zamek Olsztyński) połączonych z rozstrzygnięciem konkursu „Barwy Wolontariatu”. Liczba uczestników uroczystości – ok. 140 osób, reprezentantów z regionu.

Samorząd Województwa wsparł szkolenie 16 wolontariuszy Muzeum Tradycji Kolejowej Fundacji „Dziedzictwo Nasze” z Węgorzewa, 32 wolontariuszy Nidzickiego Funduszu Lokalnego (wsparli oni zbórkę publiczną), wolontariuszy oraz koordynatorów zbiórek żywności organizowanych przez Bank Żywności (114 osób w zakresie podstawowych zasad pracy wolontariusza, 28 koordynatorów lokalnych z 10 powiatów oraz 20 koordynatorów w Olsztynie), 46 dyżurnych Olsztyńskiego Telefonu Zaufania „Anonimowy Przyjaciel”, wolontariuszy działających na rzecz chorych podopiecznych szpitali i DPS Fundacji Dr Clown.

W ramach zadań zleconych nagrodzono wolontariuszy w konkursach: „Dobroczyńca Roku – Gregorowiusy” oraz „Młodzieżowy Wolontariusz Roku – Jastrzębie” Nidzickiego Funduszu Lokalnego,

wolontariuszy uczestniczących w zbiórkach żywności Banku Żywności podczas Gali Wolontariatu organizowanej przez to stowarzyszenie (uczestniczyło ponad 120 osób), podczas 11 gal wolontariatu PCK – Honorowych Dawców Krwi. Wsparto również „Galę Wolontariatu” Caritas Diecezji Ełckiej. Zorganizowano IV konkurs o tytuł BabaFest dla kobiety aktywnej społecznie (11 osób – 1 laureatka, 2 wyróżnienia – oddano 14451 głosów w plebiscycie). Gala konkursu odbyła się w październiku w Olsztynie. Uczestniczyło ponad 400 osób (Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalno-Rozwojowych z Uśmiechem z Olsztyna).

W roku 2018 w ramach monitoringu „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025” za rok 2017 zebrano informacje nt. wolontariatu w placówkach oświatowych prowadzonych przez samorządy lokalne. Są one umieszczone w raporcie z monitoringu strategii.

Rozwój wolontariatu wspierany był również w ramach **Priorytetu XI Polityka społeczna**.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego od 2000 roku współpracuje z Fundacją „Świat na TAK” z Warszawy, promując w województwie kolejne edycje konkursu „Ośmiu Wspaniałych”. Celem konkursu jest upowszechnianie pozytywnych, prospołecznych postaw i działań młodzieży na rzecz najbliższego otoczenia. Konkurs skierowany jest do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Jest to konkurs, w wyniku którego prezentowane są i nagradzane w obrębie gminy, powiatu i na forum ogólnopolskim najciekawsze, najbardziej wartościowe formy młodzieżowego wolontariatu.

Samorząd Województwa, w ramach XX Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny promował również XV Wojewódzki Konkurs Literacki „Dom rodzinny ostoją Ojczyzny” organizowany przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Okręgowy w Olsztynie, Radę ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych „Forum Prorodzinne” oraz XV Wojewódzki Konkurs Plastyczny i Grafiki Komputerowej „Rodzina i dom fundamentem Ojczyzny” organizowany przez Forum Prorodzinne – Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych oraz Radę ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Współorganizatorami konkursu „Rodzina i dom fundamentem Ojczyzny” są: Szkoła Podstawowa Nr 30, Spółdzielcza Rada Osiedla „Jaroty”, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Okręgowy oraz Pałac Młodzieży w Olsztynie.

Wysoko cenione i oceniane jest również stałe zaangażowanie wolontariuszy w cykliczne przedsięwzięcia organizowane i współorganizowane przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, tj. Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, Festyn Integracyjny dla osób niepełnosprawnych „Jesteśmy Razem”.

W pracę 7 jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2018 zaangażowanych było 93 wolontariuszy (w roku 2017-174, w 2016-125).

4. Konkursy promujące aktywnych liderów i działalność społeczną.

1) XV edycja Konkursu „Godni Naśladowania”

Konkurs "Godni Naśladowania" organizowany jest od 2004 r. przez Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Co roku patronat nad konkursem obejmuje Marszałek Województwa WM, a Samorząd Województwa funduje nagrody finansowe dla laureatów (w 2018 w wysokości łącznie 10 000 zł).

W roku 2018 odbyła się już 15. edycja Konkursu „Godni Naśladowania” Od tego roku zmieniła się formuła konkursu. Odbył się on w 4 kategoriach:

- 1) Organizacja Godna Naśladowania (20 nominowanych organizacji);
- 2) Pozarządowiec Godny Naśladowania (7 nominowanych);
- 3) Samorząd Godny Naśladowania (2 nominacje) oraz

4) Przedsiębiorca Godny Naśladowania (4 nominacje).

Przyznano 4 statuetki, 4 wyróżnienia i 2 wyróżnienia specjalne za wieloletnią działalność organizacji. Gala konkursu odbyła się podczas Warmińsko-Mazurskiego Forum Organizacji Pozarządowych 11 czerwca 2018 r. w Olsztynie.

2) Nagroda Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy i integracji społecznej.

Szczególne znaczenie dla wzmacniania i promowania współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi ma fakt nagradzania przedstawicieli organizacji pozarządowych Nagrodą Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy i integracji społecznej. Corocznie zarówno wśród osób nagrodzonych, jak i wyróżnionych znajdują się przedstawiciele III sektora.

W roku 2018 powyższą Nagrodę otrzymał Kierownik Zakładu Aktywności Zawodowej Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Biskupcu, Prezes Nidzickiej Fundacji Rozwoju NIDA w Nidzicy, Przewodniczący Stowarzyszenia Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN w Elblągu, zaś wyróżniona została Prezes Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Strzał w 10” w Olsztynie. Przyznano także nagrody zespołowe, które z grona organizacji pozarządowych otrzymał Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacji Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym im. Matki Teresy z Kalkuty w Elblągu.

5. Wzmacnianie organizacji pozarządowych w zakresie współpracy międzynarodowej.

W roku 2018 przekazano organizacjom pozarządowym 9 numerów biuletynów informacyjnych pod tytułem Biuletyn informacyjny „Warmia i Mazury, Polska, Unia Europejska”. Na Biuletyn składają się informacje uzyskane z Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, Sieci informacji europejskiej Eurodesk, Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli, jak i Domu Polski Wschodniej. Biuletyny przekazywane są Radnym Sejmiku przed każdą sesją Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz rozsyłane drogą mailową do 317 podmiotów (ngo, jst, pracodawcy, urzędy pracy, biura karier, jednostki edukacyjne, osoby prywatne itp.).

W Biuletynach znalazło się w sumie 434 informacje, z czego 274 informacje dotyczyły grantów, stypendiów, konkursów itp.

W miarę możliwości udzielano organizacjom pozarządowym pomocy w pozyskiwaniu partnerów zagranicznych do realizacji międzynarodowych zadań. Działanie to było realizowane poprzez przekazywanie organizacjom pozarządowym informacji o możliwościach uczestnictwa w międzynarodowych projektach, konkursach, stypendiach, stażach itp., które zawarte były w przekazywanych im biuletynach informacyjnych. Znalazło się tam łącznie 274 tego typu informacji. Działanie obejmowało również uczestnictwo przedstawicieli zainteresowanych podmiotów w przedsięwzięciach organizowanych przez Samorząd Województwa.

Osiągnięte wskaźniki:

- 1) Liczba informacji uzyskanych przez Departament Współpracy Międzynarodowej przekazanych Radzie Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz radom powiatowym (zakładano ok. 300) - 434 w tym 274 (informacje o grantach, stypendiach, konkursach)
- 2) Liczba zidentyfikowanych partnerów zagranicznych do międzynarodowych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe (zakładano 9) - 1 i dodatkowo 4 informacje od NGO przesłano do zagranicznych partnerów, 274 (informacje o grantach, stypendiach, konkursach)
- 3) Liczba międzynarodowych przedsięwzięć samorządu regionalnego dotyczących sektora pozarządowego, o których poinformowano organizacje pozarządowe (zakładano 4) – 1

- 4) Liczba międzynarodowych przedsięwzięć organizacji pozarządowych, o których poinformowano samorząd regionalny (zakładano 10) – 5
- 5) liczba organizacji pozarządowych, które wzięły udział w przedsięwzięciach samorządu regionalnego dotyczących sektora pozarządowego (zakładano 40) - 10

6. Wsparcie rozwoju infrastruktury przeznaczonej na działalność społeczną organizacji pozarządowych.

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w ramach dofinansowania robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w 2018 roku zostało przyznane dofinansowanie pięciu organizacjom pozarządowym:

Wnioskodawca	Nazwa zadania	Przyznana kwota dofinansowania (zł)
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Ostródzie	Rewitalizacja budynku po byłym urzędzie Starostwa Powiatowego na potrzeby Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia – remont podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami, schodów, dojazdów oraz nawierzchni placu przed budynkiem.	50 000,00
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Giżycku	Rozbudowa siedziby PSONI Koło w Giżycku w celu prowadzenia aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych.	70 000,00
Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Elblągu	Rozbiórka, odbudowa i przebudowa istniejących budynków usługowych na potrzeby Centrum Integracji Społecznej w Elblągu.	280 000,00
Stowarzyszenie Przymierze-Ziemia Piska w Pisz	Rozbudowa budynku Ośrodka Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Pisz z przebudową linii energetycznej nN.	340 000,00
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Nidzicy	Modernizacja i rozbudowa Domu Pomocy Społecznej w Napiwodzie.	399 511,00

W zakresie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z budżetu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, dofinansowano koszty działania sześciu ww. zakładów aktywności zawodowej:

ZAZ	Organizator ZAZ	Wykorzystana kwota dofinansowania (zł)
Zakład Aktywności Zawodowej w Elblągu	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych	484 200,00
Zakład Aktywności Zawodowej Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie	Zarząd Główny Polskiego Związku Niewidomych w Warszawie	805 679,44
Zakład Aktywności Zawodowej w Biskupcu	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu	719 440,00
Zakład Aktywności Zawodowej w Bartoszycach	Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych (SION) w Bartoszycach	520 506,00
Zakład Aktywności Zawodowej w Ostródzie	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Ostródzie	526 127,00

Zakład Aktywności Zawodowej w Nidzicy	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Nidzicy	368 750,76
--	---	------------

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w ww. Zakładach Aktywności Zawodowej zatrudnionych było łącznie 255 osób, z czego 182 to osoby z niepełnosprawnościami.

Oprócz wyżej wymienionych ZAZ-ów prowadzonych przez organizacje pozarządowe w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonują jeszcze trzy Zakłady Aktywności Zawodowej, których organizatorami są Powiat Elbląski, Giżycki oraz Gmina Pisz.

7. Rozwój ekonomii społecznej.

Korzyści, które kreują zaangażowane społecznie przedsiębiorstwa, czyli aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych, poprawa ich warunków życia i mobilizacja społeczności lokalnych sprawiają, że ten obszar staje się coraz ważniejszym elementem regionalnej polityki społecznej.

Ekonomia społeczna zajmuje ważne miejsce w rozwoju społeczności lokalnej. Zauważalny jest w naszym województwie coraz silniejszy rozwój sektora pozarządowego, który w skuteczny sposób łączy cele społeczne z gospodarczymi.

Projekt pozakonkursowy ROPS „Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach”

Zgodnie z art. 21 pkt 4a ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. do zadań samorządu należy koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie. Ponadto zgodnie z założeniami Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 12 sierpnia 2014 r. jednostką odpowiedzialną za koordynację działań związanych z ekonomią społeczną jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. ROPS ma za zadanie koordynować działania władzy publicznej w zakresie realizacji regionalnego programu oraz merytorycznie określać kierunki, preferencje i procedury wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w ramach RPO.

W 2018 r. ROPS kontynuował wdrażanie projektu pozakonkursowego pt. „*Ekonomia Społeczna na Warmii i Mazurach*” w ramach Poddziałania 11.3.2. Koordynacja ekonomii społecznej w regionie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Celem projektu jest podniesienie potencjału ekonomii społecznej na Warmii i Mazurach w gospodarce regionu poprzez funkcjonowanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, umocnienie powiązań podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, wzrost widoczności PES jako dostawców produktów i usług oraz poprawę ich współpracy z biznesem, nauką oraz jednostkami samorządu terytorialnego w celu budowania dobrego klimatu dla rozwoju ekonomii społecznej do końca 2020 r. Grupę docelową w projekcie stanowią pracownicy lokalnych i regionalnych podmiotów działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

Projekt zakłada realizację 5 zadań:

1. Koordynacja działań na rzecz ekonomii społecznej;
2. Działania na rzecz zwiększania widoczności podmiotów ekonomii społecznej w regionie;
3. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie;
4. Budowanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz ekonomii społecznej w regionie.
5. Wizyty studyjne do podmiotów ekonomii społecznej.

Organizacja Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną – 8 czerwca 2018 r.

Organizatorem Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną jest Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w partnerstwie z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej w regionie, tj. Elbląskim Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju

Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA-COOP z siedzibą w Olsztynie, Stowarzyszeniem ADELFI z siedzibą w Elku oraz Nidzicką Fundacją Rozwoju „NIDA”.

Obchody VI Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną tradycyjnie rozpoczęła regionalna konferencja „*Innowacje w rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej – doświadczenia regionalne i krajowe*”, która odbyła się 8 czerwca 2018 r. w Olsztynie.

W pierwszej części spotkania nagrodzono laureatów II edycji konkursu „Samorząd Przyjazny Ekonomii Społecznej, Przedsiębiorstwo Przyjazne Ekonomii Społecznej” oraz I edycji konkursu „Szkoła Przyjazna Ekonomii Społecznej” z woj. warmińsko-mazurskiego. W drugiej części konferencji nastąpiło uroczyste podpisanie umów licencyjnych i odbiór certyfikatów Znak Promocyjnego Ekonomii Społecznej „Zakup Prospołeczny”. Zebrani uczestnicy konferencji mieli okazję również zapoznać się z ciekawymi przykładami funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej z województwa warmińsko-mazurskiego.

W konferencji udział wzięło blisko 150 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, ich jednostek organizacyjnych, urzędów pracy oraz reprezentantów podmiotów reintegracyjnych, OWES-ów, organizacji pozarządowych, świata nauki i biznesu.

„Regionalna Platforma Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej- sieć kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, WTZ, ZAZ) w województwie warmińsko-mazurskim”.

Regionalna Platforma Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej stanowi forum wymiany doświadczeń, wypracowywania wspólnych stanowisk i prezentowania propozycji rozwiązań systemowych w kluczowych sprawach dotyczących problematyki świadczenia usług reintegracji społecznej i zawodowej, współpracy z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, urzędami pracy oraz organizacjami pozarządowymi. Utworzona w 2016 r. w ramach projektu pozakonkursowego sieć zrzeszała w 2018 r. 58 podmiotów reintegracyjnych, z czego w 2018 r. do sieci przystąpiło 6 nowych podmiotów.

Najważniejsze wydarzenia w ramach Platformy w 2018 r. organizowane w ramach projektu pozakonkursowego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pt. „Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach”:

- Spotkanie Platformy w dniach 24-25.05.2018 r. w Mrągowie,
- W dniach 22-23.11.2018 r. w Lidzbarku Warmińskim odbyło się główne spotkanie członków Sieci oraz przedstawicieli samorządów i instytucji związanych z ekonomią społeczną w regionie, w tym Lokalnych Grup Działania. Głównym celem spotkania było dalsze wzmacnianie sieci kooperacji podmiotów reintegracyjnych, wymiana doświadczeń i informacji w zakresie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów reintegracyjnych oraz wybór nowych władz Platformy na kolejną kadencję.
- Wyjazd studyjny do Włoch - 26-29 czerwca 2018 r., w którym udział wzięło 4 przedstawicieli podmiotów reintegracyjnych.
- Wizyta studyjna dla przedstawicieli KIS i CIS do podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego i podlaskiego w dniach 11-13 października 2018 r.
- 4-5 października 2018 r. - wizyta studyjna dla przedstawicieli ZAZ, WTZ do podmiotów ekonomii społecznej z woj. warmińsko-mazurskiego.

Forum Inicjatyw Lokalnych

W dniach 11-13.10.2018 r. w Zalesiu koła Barczewa w woj. warmińsko-mazurskim odbyły się warsztaty wyjazdowe pn. FORUM INICJATYW LOKALNYCH „W poszukiwaniu modelu aktywnej, solidarnej i przedsiębiorczej społeczności lokalnej Polski Wschodniej”. Było to pierwsze spotkanie instytucji otoczenia ekonomii społecznej i solidarnej Polski Wschodniej. W spotkaniu udział wzięło blisko 150 osób reprezentujących zarówno jednostki sektora finansów publicznych, jak i organizacji pozarządowych

prowadzących ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, a także przedsiębiorstwa społeczne z Polski Wschodniej.

Funkcjonowanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej (RKRES), ustanowiony na mocy Uchwały Nr 63/739/15/V Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 1 grudnia 2015 r. złożony jest z przedstawicieli samorządu województwa i samorządów lokalnych, a także przedstawicieli sektora ekonomii społecznej, nauki, biznesu oraz organizacji pozarządowych.

W 2018 r. członkowie Komitetu uczestniczyli w 2 posiedzeniach RKRES.

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)

W aktualnej perspektywie finansowej OWES-y mają możliwość przyznawania dotacji dla przedsiębiorstw społecznych, w tym organizacji pozarządowych. W 2018 roku na terenie Warmii i Mazur 19 organizacji pozarządowych rozpoczęło działalność gospodarczą na skutek wsparcia OWES-ów.

Działalność Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

W ramach Poddziałania 11.3.1 Wsparcie przedsiębiorczości społecznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 realizowane były projekty:

- 1) Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych „Ośrodek Wspierania Inicjatyw Ekonomii Społecznej w Elblągu” o wartości 11 304 229,20 zł;
- 2) Nidzickiej Fundacji Rozwoju NIDA „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy” o wartości 9 372 553,76 zł;
- 3) Działdowskiej Agencji Rozwoju S.A. „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie” o wartości 8 606 991,80 zł;
- 4) Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Elku” o wartości 10 427 093,48 zł.

8. Promowanie dobrych praktyk.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej mając na uwadze wieloletnią, ugruntowaną współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz doceniając wdrażane przez organizacje rozwiązania podczas konferencji/seminariów itp. organizowanych przez ROPS, promuje działania realizowane w obszarze polityki społecznej przez współpracujące organizacje.

W 2018 r. promocja, o której wyżej mowa odbywała się podczas:

- 1) XX Festynu Integracyjnego „Jesteśmy razem” w Olsztynie. Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby z niepełnosprawnościami i działające na ich rzecz prezentowały swój dorobek artystyczny, w tym m.in. wokalny, taneczny, malarski itp. Ponadto, Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Olsztynie zrealizował pokaz ratownictwa medycznego wraz ze szkoleniem.
- 2) Wojewódzkiej konferencji z okazji Światowego Dnia Praw Osób Starszych, która w 2018 roku przebiegała pod hasłem „Ekonomia społeczna przyjazna seniorom”. Prezentowano m.in. efekty innowacyjnego, prekursorskiego projektu pt.: „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim” realizowanego przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie w partnerstwie z Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, a także partnerstwo podmiotów ekonomii społecznej w działaniach na rzecz osób starszych.

- 3) XI Wojewódzkiej Konferencji z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pod hasłem „Europejskie trendy w polityce senioralnej. Silver Learners – Europejska sieć na rzecz poprawy standardów w pracy z seniorami w Europie”. Spotkanie było równocześnie podsumowaniem międzynarodowego projektu, w którym FOSa uczestniczyła wspólnie z partnerami z Niemiec, Węgier, Luksemburga, Anglii, Irlandii Północnej, Holandii i miasta Chorzowa. Dla uczestników konferencji, głównie przedstawiciele organizacji seniorskich z całego regionu, najciekawsza była dyskusja panelowa z udziałem gości z zagranicy, w której zaprezentowano wiele ciekawych działań skierowanych do seniorów, realizowanych w krajach partnerskich, m.in. przez podmioty trzeciego sektora.
- 4) VII Wojewódzkiej konferencji w ramach Kampanii „Biała Wstążka” zatytułowanej „Stop przemocy wobec kobiet – jak pomóc skutecznie?”, na której prezentowano lokalne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Innym sposobem promowania dobrych praktyk wdrażanych przez podmioty III sektora jest ich prezentowanie partnerom zagranicznym, podczas wizyt studyjnych organizowanych przez ROPS w jednostkach pomocy i integracji społecznej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W 2018 r. delegaci z Francji podczas wizyt studyjnych odwiedzili m.in.:

- ✓ Stowarzyszenie UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU w Ostródzie,
- ✓ Zakład Aktywności Zawodowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Ostródzie,
- ✓ Rodzinny Dom Pomocy w Szyldaku, prowadzony przez Fundację Polskich Kawalerów Maltańskich w Warszawie, „Pomoc Maltańska” Oddział w Szyldaku,
- ✓ Zakład Aktywności Zawodowej w Biskupcu, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu,
- ✓ Federację Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSA w Olsztynie,
- ✓ Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Nidzicy,
- ✓ Garncarską Wioskę prowadzoną przez Nidzicką Fundację Rozwoju NIDA z Nidzicy.

Ważnym elementem wsparcia działalności organizacji pozarządowych jest współpraca z biznesem. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmuje **działania w zakresie promocji społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)** m.in. poprzez organizację i promocję konkursu „Żagle Warmii i Mazur”, w którym jedną z kategorii jest „Przedsiębiorstwo Odpowiedzialne Społecznie WaMaBoss”.

Inicjatywa skierowana jest do przedsiębiorców z województwa warmińsko-mazurskiego, którzy wdrażają działa pro-pracownicze, wspierają społeczność lokalną, dbają o środowisko naturalne, szanują klientów, dostawców, podwykonawców i kooperatorów. Do Konkursu, mogą być zgłaszane przedsiębiorstwa z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z sektora MŚP.

Laureaci i podmioty wyróżnione w Konkursie otrzymują statuetki i dyplomy, które wręczane są na uroczystej Gali. Ponadto otrzymują prawo do posługiwania się znakiem i hasłem „Przedsiębiorstwo odpowiedzialne społecznie WaMaBoss”.

W 2018 r. kategorii konkursu „Żagle Warmii i Mazur” — Przedsiębiorstwo Odpowiedzialne Społecznie WaMaBOSS — nagrody zostały przyznane w trzech podkategoriach: pierwsza to mikro przedsiębiorstwo, druga małe przedsiębiorstwo, trzecia to średnie przedsiębiorstwo. Łącznie przyznano 3 nagrody główne i 9 wyróżnień, które wręczono podczas październikowej Gali w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie.

Podsumowanie

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w roku 2018 przebiegała w każdym z 3 obszarów współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych wskazanych w **Modelu współpracy** powstałym w wyniku realizacji projektu systemowego pn. „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy”, współfinansowanym przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Odbывała się zatem w trzech płaszczyznach:

- 1) **w zakresie tworzenia polityk publicznych**
- 2) **w zakresie realizacji zadań publicznych**
- 3) **w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności**

W roku 2018 w Samorządzie funkcjonowało 58 zespołów opiniodawczo-doradczych/grup roboczych, w składzie których 30,6% stanowili członkowie organizacji pozarządowych (w 2017 – 31,8%, 2016 - 29,6%). Organizacje uczestniczyły również w ok. 13 konsultacjach dokumentów wojewódzkich. Jednak udział organizacji w tych konsultacjach był niewielki.

Realizacja zadań publicznych to najbardziej rozwinięta płaszczyzna współpracy. W roku 2018 zlecono **277 zadań rocznych**, 11 - 2-letnich i realizowano 3 zadania 2-letnie zlecone w roku 2017. Łącznie realizowano **291 zadań** (w 2017 r. - 286 umów, w roku 2016 – 261, w roku 2015 – 264, w roku 2014 – 315, a w 2013 – 239). Dzięki przekazanym dotacjom w wysokości **4 600 620 zł** zrealizowano zadania roczne o wartości łącznej **11 556 766 zł**. Dotacje stanowiły prawie 40% wartości zrealizowanych zadań. Wartość łączna zadań wieloletnich to 535 593 zł i dotacje w wysokości **120 990 zł** w roku 2018 stanowiły 22,6% wartości tych zadań. Łączna kwota dotacji przekazanych w roku 2018 – **4 721 610 zł**.

Oczekiwana kwota dotacji we wszystkich ofertach spełniających wymogi formalne to 8 348 828 zł (zadania roczne) i 301 225 zł (zadania wieloletnie). Oczekiwania organizacji pozarządowych były prawie 2-rzy większe. W 2018 r. zaobserwowano zmniejszenie dysproporcji pomiędzy kwotą udzielanych dotacji a oczekiwaniami i wartością realizowanych zadań.

Organizacje pozarządowe w roku 2018 złożyły do Urzędu Marszałkowskiego łącznie **489 ofert** (w 2017 - 543 oferty) na realizację zadań publicznych (w tym 4 w trybie pozakonkursowym), z czego ponad połowa została dofinansowana.

W realizacji zadań zleconych wzięło udział łącznie ok. **12 392 wolontariuszy** (w tym 3000 wolontariuszy Banku Żywności w Olsztynie). Łączna wartość pracy wolontariuszy oraz pracy społecznej członków organizacji (bez wyceny pracy wolontariuszy Banku Żywności) wynosiła ok. **1 557 626 zł** (wartość wyższa niż w poprzednim roku). Podkreślić należy, że **praca społeczna stanowiła 13,5% wartości zrealizowanych zadań**.

Organizacje współpracowały przy realizacji zadań z **2305 partnerami** (innymi organizacjami, samorządami, instytucjami, przedsiębiorcami). W roku 2017 pozyskały 1401 partnerów.

Ponadto organizacje pozarządowe współpracowały z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego w formie niefinansowej, czyli bez udzielania na ten cel dotacji przez Województwo, przy realizacji zadań m.in. z zakresu współpracy międzynarodowej, promocji zatrudnienia i aktywizacji osób pozostających bez pracy, działań na rzecz osób w wieku emerytalnym, polityki społecznej, rozwoju sektora pozarządowego, działalności na rzecz młodzieży oraz promocji województwa. Również instytucje kultury przeznaczyły środki finansowe na współpracę z organizacjami pozarządowymi. Z budżetu Województwa zaangażowano dodatkowo na ten cel kwotę **łącznie ponad 428 879 zł**.

Znaczącym partnerem dla organizacji pozarządowych są jednostki organizacyjne Samorządu Województwa, które również współpracują w zakresie swoich zadań z organizacjami sektora pozarządowego

regionu: **35 instytucji współpracowało łącznie z 307 organizacjami pozarządowymi realizując 306 inicjatyw i projektów.**

W zakresie infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności należy podkreślić realizację kampanii społecznej dot. przekazywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego z Warmii i Mazur, a także działania z zakresu rozwoju wolontariatu, szkolenia, konferencje dla członków organizacji i liderów lokalnych, konkursy promujące aktywność społeczną, działania z zakresu rozwoju ekonomii społecznej.

W 2018 roku wzrosło dofinansowanie udzielone organizacjom pozarządowym na roboty budowlane dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów o 814 511 zł, w porównaniu do roku poprzedniego.

Ważnym elementem wsparcia rozwoju aktywności społecznej jest dostępność zasobów Samorządu Województwa dla organizacji pozarządowych. Współpraca jest realizowana głównie w formie: bezpłatnego użyczenia sal Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie czy innych jednostek organizacyjnych na wydarzenia realizowane przez organizacje oraz przekazywania materiałów promocyjnych Województwa. Inicjatywy organizacji pozarządowych, ważne dla rozwoju województwa Marszałek Województwa obejmuje patronatem honorowym, udzielane były również rekomendacje organizacjom pozarządowym przy staraniach o środki zewnętrzne. Bardzo często na regionalnej stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego zamieszczane były informacje o wydarzeniach realizowanych przez organizacje pozarządowe w roku 2018.

Działania podejmowane przez organizacje pozarządowe w ramach dofinansowanych zadań czy współpracy z samorządem są jednym ze skuteczniejszych sposobów realizacji zadań własnych Samorządu Województwa w różnych obszarach pożytku publicznego.

Należy zatem w dalszym ciągu wzmacniać i rozwijać współpracę samorządu z podmiotami trzeciego sektora na rzecz pełniejszego rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, przede wszystkim w obszarze aktywności jego mieszkańców w różnych obszarach życia.

Olsztyn, 7 maja 2019 r.